

13
ROČNÍK 13

16. ledna 2004

V ČÍSLE:

Z jednání Kolegia rektorky UP • Prodloužení akreditace PF UP • Na aktuální téma: návrh na hodnocení výuky studenty na UP • O čem se mluví: co můžeme nabídnout veřejnosti? • Otázka pro ředitele IC UP PhDr. R. Hladkého • Diskuse, názory, ohlasy • Četba na pokračování

*Na začátku druhého týdne roku 2004 zahájila provoz nová výdejna jídel Menzy UP v areálu FTK UP Olomouci-Neředíně. Prošincovou kolaudací byla završena adaptace budovy s celkovým rozpočtem přesahujícím dvaadvacet miliónů korun. Takřka tři čtvrtiny nákladů pokryl zvláštními dotacemi stát, zhruba šesti milióny se na stavbě podílela UP.
(Další informace viz níže.)*

-red-, foto -tj- ▶

Výzva k veřejné diskusi

■ K veřejnému jednání o problematice hodnocení výuky studenty na celouniverzitní úrovni vyzývají pracovníci Přírodovědecké fakulty UP, kteří zároveň vypracovali konkrétní pracovní návrh evaluačních kritérií včetně jejich zdůvodnění a využití výsledků. Zájemci o diskusi na toto téma (prohlašující i na webových diskusních stránkách univerzity) jsou zváni do **auly PiF UP 21. 1. 2004 v 8 hod.**

Plný text návrhu publikujeme na str. 4.

-red-

Univerzita Palackého v Olomouci
a Spolek studentů UP
si Vás dovoluji pozvat na

REPREZENTAČNÍ PLES UP,

který se koná v sobotu
28. února 2004 v prostorách **SIDIA klubu.**

Zahájení v **19.30 hodin.**
K tanci a poslechu hrají **hudební skupina L.I.F.**
a **cimbálová muzika Frgál.**

Program:

Olomoučtí Trubači
Předtančení – poloneza
Mažoretky
Ukázky latinskoamerických tanců
Scénický tanec
Taneční škola Alaben – vystoupení
bříšních tanečnic
Barmanská show
Tombole

Vstupné: **250 Kč** včetně místenky.
Studentské vstupné: **150 Kč** včetně místenky.
Vstupenky jsou v prodeji od 9. 2. 2004
v konferenčním servisu UP, Informační centrum,
Biskupské nám. 1, tel. 585 631 054,
a na všech fakultách Univerzity Palackého
v Olomouci.
Změna programu vyhrazena!

V Neředíně zahájila provoz nová menza UP

■ Od začátku tohoto týdne se mohou studenti a zaměstnanci UP stravovat v jednom z nejmodernějších gastronomických zařízení v republice. V areálu FTK a kolejních budov v Neředíně byl 12. 1. 2004 zahájen provoz nové menzy UP.

Nově otevřená provozovna Správy kolejí a menzy (SKM) UP je zaměřena svou nabídkou služeb teplé kuchyně, doplňkového prodeje v bufetu a nápojového baru na splnění očekávání, potřeb, požadavků a přání zákazníků, kterými by měli být především studenti a zaměstnanci UP. Podle informací ředitelky SKM Ing. B. Pirklové splňuje menza v Neředíně rovněž měřítko nadstandardního stravovacího zařízení v podobě využití nejnovějších informačních, varných a chladících technologií. Informační technologie umožňují např. bezhotovostní styk se zákazníky a pohodlnou objednávku jídel prostřednictvím internetu. Moderní varné technologie jsou zárukou kvalitního a šetrného zpracování surovin. Chladicí jednotky pak v dohledné době umožní i doplňkový výdej tzv. šokové zchlazených pokrmů. V praxi to znamená, že sortiment nabízených pokrmů bude možné v blízké budoucnosti ještě více rozšířit s ohledem jak na přání zákazníků, tak i na rentabilitu nabízených služeb.

Menza bude strážníkům k dispozici denně. V pracovní dny zahajuje provoz již o půl sedmé bufet s širokým výběrem mléčných výrobků, uzenin, výrobků studené kuchyně, cukrovinek, teplých i studených nápojů a dalších potravin, který by měl uspokojit

poptávku po snídaních a svačinách i potřeby drobných nákupů. Hodinu před polednem se služby rozšíří zahájením výdeje minutkových jídel (výběr ze šesti až osmi druhů) a otevřením baru, který nabídne mimo jiné točené pivo, rozlévané víno, nealkoholické nápoje, kávu a čaj, ale také lihoviny či dokonce sekt. Výdejna minutkových jídel i bar budou otevřeny také o víkendech. Zavírat se budou ve 21, respektive 22 hodin. Menza bude od poledne do 14.30 hodin samozřejmě nabízet také obvyklá jídla na objednávku prostřednictvím objednávkového místa v jídelně nebo internetu. V tomto případě půjde o polévku, tři druhy hotových pokrmů a nápoj.

Prodejní ceny nabízených teplých i studených výrobků menzy jsou určovány v závislosti na jejich

Dokončení na str. 10

Týden neklidu

■ Další setkání studentů a pedagogů připravujících protestní *Týden neklidu* (29. 3. – 2. 4. 2004) na českých vysokých školách se uskuteční v **úterý 20. ledna** ve filmovém sále Uměleckého centra UP (konvikt, 3. patro) s tímto programem:

- **18 hod.:** Financování vysokých škol v České republice od roku 1990 a současný stav (doc. J. Štefanides);
 - **19 hod.:** Příprava *Týdne neklidu*.
- Zvání jsou studenty a pedagogové všech fakult UP a zájemci dalších vysokých škol.

-jš-

Ojedinelá expozice v Uměleckém centru UP

■ V chodbách budovy olomouckého konviktu můžete ve dnech 7.–21. 1. 2004 zhlédnout *ojedinelou putovní expozici* nazvanou „Současná česká divadelní architektura“. Výstava obsahující celkem 110 panelů a deset modelů byla sestavena jako doprovodná akce loňského Pražského Quadriennale 03 – prestižního divadelního projektu mezinárodní významu.

Expozice mapuje pro architekturu i teatrologii okrajovou oblast – současnou českou divadelní

architekturu. Zabývá se projekty vzniklými převážně v devadesátých letech minulého století, případně nedávnými rekonstrukcemi po povodních.

Výstava je významná právě pro své neobvyklé téma. Divadelní architektura (samozřejmě nejen ona) se u nás začala opět rozvíjet po revoluci roku 1989, od níž již uplynulo takřka 15 let. Proto podobná rekapitulace a ohlédnutí se za odvedenou práci na sebe nemohlo dlouho čekat.

-ktddu-

Olomouc opět udělí Ceny města

Letos budou již po sedmýkrát uděleny *Ceny města Olomouce* za významnou činnost nebo dílo. Ceny jsou udělovány jednou ročně. Občané mohou podávat návrhy na udělení ceny písemnou formou na adresu: Magistrát města Olomouce, odbor vnějších vztahů a informací, J. Línek, Dolní náměstí 47 (tel.: 585 513 387), a to do **29. února 2004**.

Návrhy je možné rovněž zasílat na adresu: josef.linek@mmol.cz.

-red-

Supergirl 2004

Soutěž dívčího půvabu a duchapřítomnosti, jejímž prioritním cílem je pomáhat potřebným, navazuje na loňský druhý ročník, který se uskutečnil v Kongresovém sále Priesnitzových léčebných lázní, a. s., v Jeseníku-lázních. Tak jako v minulém roce, i letos posílá finále *Supergirl* finanční částkou konto nadace *HAIMAOM* při Hemato-onkologické klinice Fakultní nemocnice UP v Olomouci na podporu transplantčního programu kostní dřeně. Výtěžek ze soutěže bude předán přednostovi kliniky prof. K. Indrákovi, který spolu s dalšími osobnostmi (Prof. J. Mačáková, MUDr. R. Uzel, CSc., V. Harapes aj.) zasedne v porotě.

Supergirl klade důraz především na intelektuální stránku uchazeček o vítězství. Vyhrát tedy může pouze dívka, jejíž fyzické a duševní dispozice jsou ve vzájemném souladu. Proto je zařazena mezi jednotlivé disciplíny konverzace v cizím jazyce a posuzuje se také jazykový projev dívek při rozhovoru s moderátorem v mateřském jazyce.

Výběrové kolo soutěžní přehlídky se uskuteční 5.–6. 3. 2004 v pražském hotelu AXA, finálový galavečer proběhne 2. 4. 2004 v Olomouci. Podrobné informace, pravidla soutěže i přihlášky jsou k dispozici na www.supergirl-cr.com.

-red-

Pozvánka na premiéru: opera *Yta Innocens*

Stavovské divadlo v Praze uvede 1. 2. 2004 v 19 hod. premiéru nové opery *Yta Innocens (Nevinná Yta)*, jejímž autorem je T. Hanzlík (KHV PdF UP).

Autor díla komponovaného ve stylu neobarokního minimalismu vycházel z operního opusu, který po roce 1727 zpracoval piarista D. Kopecký. Málo frekventovaný příběh ze švédských dějin o dvorských intrikách s názvem *Yta innocens* byl poprvé uveden roce 1728.

T. Hanzlík, absolvent Katedry muzikologie FF a Katedry hudební výchovy PdF UP, od roku 1998 připravuje a produkuje mezinárodní festival staré hudby *Baroko*, který je od roku 2000 obohacen o provádění soudobých děl spjatých textově s barokem. T. Hanzlík je také uměleckým vedoucím *Ensemble Damian* (<http://www.cbnet.cz/damian/>), s nímž realizoval řadu koncertů.

-red-

Jarní prázdniny na horách

Akademik sport centrum UP pořádá v termínu 14.–21. 2. 2004 týdenní lyžařskou a snowboardovou školu pro děti ve věku 12–16 let – *Labyrint světa a ráj na Horní Bečvě*.

Místo: penzion „Panav“ (Horní Bečva). Cena: 3 130 Kč (plná penze, ubytování, doprava, materiál, návštěva bazénu, instruktóři, odměny). Program: základem je lyžařský nebo snowboardový výcvik doplněný o možné i nemožné aktivity na sněhu, večerní program, soutěže, hry. Hlavní vedoucí: A. Morbitzer.

Informace a přihlášky: ASC UP tř. Miru 115, Olomouc, tel. 585 636 452, 6451, mobil 607 558 127, e-mail: vyroubalova@rupnw.upol.cz.

-asc-

Z jednání Kolegia rektorky UP

Na posledním zasedání Kolegia rektorky UP (KR UP) v roce 2003 informoval MUDr. Z. Zlámal, předseda Akademického senátu UP, o jednání ekonomické komise AS UP (EK AS UP), která se 15. 12. 2003 vyjádřila pro nulové navýšení finančních prostředků určených centrálním jednotkám, pro důsledné čtvrtletní vyúčtování jednotlivých středisek IC UP a pro nutnost zpracování ceníků. EK AS UP však nejednala o dvou návrzích metodiky dělení dotace, které předložilo vedení UP. K výše uvedenému jednání nebyla přizvána rektorka UP, příslušný zápis obdržela na vyžádání před zasedáním KR UP. Podle slov MUDr. Z. Zlámalá bude přijaté usnesení EK AS UP podkladem k diskusi na příštím zasedání AS UP (21. 1. 2004). KR UP zmíněné usnesení vzalo na vědomí, přičemž rektorka UP doporučila dodržet standardní postup projednávání metodiky dělení dotace na UP jako v minulých letech.

Prorektor pro záležitosti vědy a výzkumu UP prof. M. Mašláň, CSc., informoval členy KR UP o výzkumných záměrech pro rok 2005. Sdělil, že ke dni 16. 12. 2003 se na úseku vědy a výzkumu UP sešlo 26 návrhů s předpokládanou částkou 291 mil. korun. Po stručném komentáři předložené tabulky, poměrů mezi úvazky a finančními odhady zmínil další jednání s prodávky jednotlivých fakult a samými řešiteli, jež by návrhy měly ještě upřesnit. V této souvislosti rektorka UP doporučila děkance a děkanům fakult UP,

Radost z úspěchu

Akademik sport centrum UP zajistilo pro studenty UP účast na velkém a silně obsazeném vysokoškolském turnaji ve volejbalu mužů a žen, konaném 12. a 13. 12. 2003 v Brně.

Naši studenti výborně reprezentovali alma mater a umístili se v kategorii mužů na 2. místě, v kategorii žen na 3. místě. Je velmi radostné konstatování, že to jsou nejen výborní sportovci, ale také velmi dobří studenti s vlastnostmi, které získali při sportu: rozhodnost, upřímnost, smělost s odvahou a čestnost. Právě o takové vlastnosti je u nás nouze. Pravidelně se scházejí v hodinách volejbalu Akademik sport centra a svůj volný čas věnují sportu, který je pro ně potěšením, zábavou a účelnou regenerací sil. Jsou to výborní mladí lidé a je žádoucí je poznat i podpořit na níže uvedených fakultách: F. Hajdu, T. Hušková, P. Zahrádka, L. Ivánková (FF), H. Kuchyňová, O. Janda (PřF), A. Uhlíř (LF), V. Psočková (PdF), D. Karčmář, J. Štěrba Jan, J. Štěpánková (FTK).

PhDr. A. Orlová, ASC UP

E-learning pro všechny

Výuku přes internet začne v příštím roce nabízet zahraničním i domácím zájemcům Katedra politologie a evropských studií FF UP. V prosinci dokončí vývoj E-learningového systému, který od designového řešení, přes metodologii až po technické provedení sama navrhla a vyrobila. Systém je uživatelsky velmi přívětivý a lze jej snadno adaptovat pro široký záběr vzdělávacích programů. V souladu s podmínkami grantu *Vzdělávací nadace Jana Husa*, která projekt financovala, nyní výsledný produkt nabízí zdarma k využití všem pracovištím Univerzity Palackého. Pracovníci katedry jsou připraveni zájemcům poskytnout bližší informace, popřípadě uspořádat prezentaci, na níž systém předvedou.

G. B. Assenza, M. P. A., D. Phil. (Oxon), Katedra politologie a evropských studií FF UP

Pocítujete nedostatek konkrétních a aktuálních informací? Chcete se něco více dovědět o některém pracovišti UP? Víte o zajímavých akcích na UP? Chcete se podílit se svými názory, postřehy a připomínkami s ostatními členy univerzitní obce?

Využijte e-mailu, pište, faxujte na adresu redakce Žurnálu UP, nebo nás přijďte navštívit osobně na Křížkovského 8!

Na vaše podněty se těší a odpovídi na vaše otázky se bude snažit zprostředkovat redakce Žurnálu UP.

aby výzkumným záměrům věnovali zvýšenou pozornost (nejbližší jednání na zmíněné téma proběhne 15. 1. 2004, Vědecká rada UP pak bude jednotlivé návrhy projednávat 16. 2. 2004). Prof. M. Mašláň hovořil také o výzkumných centrech, jejichž vyhlášení se předpokládá v lednu 2004. Podmínkou vzniku těchto center však bude spolupráce s praxí a podíl na financování. Posléze zmínil i informaci o přijatých grantech od Grantové agentury ČR (7 z PřF, 1 z LF) a podal předběžnou informaci o strukturálních fondech EU. Rektorka UP hovořila v této souvislosti také o specifickém výzkumu: celkově přidělená částka pro rok 2004, stejně tak vzorec dělení je shodný s rokem 2003; změna nastala ovšem v „koefficientu úspěšnosti“ – UP si ve srovnání s rokem 2003 pohoršila. Z celkového počtu dvaceti čtyř veřejných vysokých škol v ČR je UP v tomto ohledu na třetím místě vzdádu (viz informace na www.msmt.cz).

V průběhu jednání se rektorka UP také zmínila o nabídce poslankyň M. Šojdrové a dalších poslanců k setkání se zástupci UP. Schůzka, na níž by se diskutovalo o rozpočtu na rok 2005, by se mohla uskutečnit v druhé polovině ledna 2004. Konkrétní téma zmíněného jednání bude patrně dohodnuto až na lednové poradě rektorky s děkankou a děkány fakult UP.

Prorektor pro studijní záležitosti doc. V. Řehan, CSc., komentoval problematiku komunikace mezi jednotlivými složkami UP. Děkan sedmi fakult UP se již vyjádřili k návrhu na provedení mediálního auditu UP – vedení FF UP se možnosti mediálního auditu zabývalo na svém zasedání 16. 12. 2003 a je toho názoru, aby definitivnímu rozhodnutí předcházelo interní univerzitní jednání zástupců Rektorátu a jednotlivých fakult UP a hledaly se přednostně vnitřní možnosti. Souhlas s mediálním auditem UP vyslovil za PřF UP její děkan prof. L. Dvořák, CSc., děkani PdF, CMTF, LF, FTK, PF UP by se v souvislosti s mediálním auditem obrátili spíše na vnitřní potenciál Univerzity Palackého a jeho vnější zadání odmítli.

M. Hronová

Christmas pantomime na Katedře anglického jazyka

Je opět po Vánocích, které jsou nejen dobou odpočinku, ale i bilancování. Na sklonku každého roku si zavzpomínáme na události předešlého roku a jsme rádi, pokud příjemných vzpomínek je co nejvíce. Život bohužel nepříliš jen příjemné a vzrušující věci, někdy se zdá příliš šedivý, a proto se musíme sami snažit, abychom si všední dny zpestrili. To se nám na Katedře anglického jazyka PdF UP povedlo právě v předvánočním uspěchaném čase, kdy jsme jedno odpoledne zapomněli na testy a kredity a užívali si přátelskou atmosféru předvánoční party, která se již tradičně nesla v duchu Christmas pantomime.

Všichni jsme se výborně bavili vystoupením studentů, kteří formou známých pohádek parodovali učitele seminářů i sami sebe a přesvědčili nás o tom, že máme výborné studenty. Nejenom, že dokázali sepsat, nacvičit a předvést báječná představení v anglickém jazyce, ale jejich tvořivost je též příslibem, že z nich vyroste nová generace skvělých učitelů, kteří dokážou motivovat své žáky, tak jako zaujali nadšené účastníky této party.

Fotografie bohužel jen částečně mohou dokumentovat bujaré veselí nezapomenutelného odpoledne.

M. Vodičková, foto archiv autorky

Mezinárodní studentská konference na PdF

Jak se již stalo tradicí, i v letošním akademickém roce proběhla na Katedře primární pedagogiky PdF UP mezinárodní studentská pedagogicko-vědecká konference. Jubilejního desátého ročníku se účastnili studenti a pedagogové ze Slovenska (Univerzita Komenského Bratislava a Prešovská univerzita), z Polska (Univerzita v Opoli) a z Finska (Universita Jyväskylä) a studenti a pedagogové katedry primární pedagogiky PdF UP.

Pro třídní jednání, které probíhalo ve dnech 24.–26. 11. 2003, byl připraven program, který obsahoval hodnocení uplynulých deseti let, přípravu dalšího mezinárodního studentského výzkumu, hospitace na 1. stupni základní školy, exkurzi do muzea J. A. Komenského v Přerově a prohlídku Olomouce.

Mezinárodní studentskou konferenci zahájila a bilanci uplynulé studentské činnosti přednesla vedoucí Katedry primární pedagogiky doc. A. Nelešová, CSc., která také v úvodu poděkovala doc. D. Holoušové, CSc., za současný vedení studentského pedagogicko-vědeckého kroužku. Rokování v průběhu prvního dne konference bylo věnováno vystoupením zúčastněných studentů a pedagogů, diskusi, tvorbě dotazníku pro další studentský výzkum a studentským aktivitám. Studenti pedagogicko-vědeckého kroužku při Katedře primární pedagogiky přednesli výsledky posledního výzkumu, který byl zaměřen na současnou problematiku týkající se připravovaného vstupu našich zemí do Evropské unie a na úroveň znalostí o tomto společenství u žáků mladšího školního věku. V průběhu druhého dne konference zúčastnění hospitovali na 1. stupni ZŠ Na Hradě v Olomouci, diskutovali k problematice dotazníku, navrhovali možnosti další spolupráce a navštívili zmíněné muzeum JAK v Přerově. Třetí den jednání byla na programu prohlídka Olomouce, zhodnocení a závěr konference.

Ze závěrů konference je potěšitelné, že i v roce 2004 bude pokračovat studentská

vědecká činnost a společná setkání studentů i pedagogů na akademické půdě u nás i v zahraničí. Rádi vás budeme o dalších aktivitách studentského pedagogicko-vědeckého kroužku při Katedře primární pedagogiky informovat, stejně jako o řadě jiných aktivit.
PaedDr. M. Rašková, Ph.D.

Prodloužení akreditace PF UP bylo oficiálně potvrzeno

Univerzita Palackého obdržela 5. 1. 2004 rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, kterým byla prodloužena platnost akreditace magisterského studijního programu *Právo a právní věda* se studijním oborem *Právo* do 31. 12. 2009. MŠMT však prozatím ponechal v platnosti omezení akreditace ze dne 14. 3. 2003, Právnická fakulta UP proto v současné době nemůže přijímat přihlášky ke studiu. Univerzita bude proto iniciovat další jednání s Akreditační komisí s cílem zrušit zmíněné omezení. Pokud dojde ke změně rozhodnutí, bude informace ihned zveřejněna na internetových stránkách www.upol.cz.

-jo-

Stručně

Občanské sdružení Klub Evropanů Olomouckého kraje a Univerzita Palackého uspořádaly 15. 12. 2003 v auditoriu Uměleckého centra UP první z cyklu diskusních večerů „Večery s Evropany“. Hostem úvodního večera zaměřeného na téma „*Olomoucký kraj v Evropské unii*“ byl hejtmán Olomouckého kraje Ing. J. Březina (na snímku vlevo), moderoval Mgr. P. Šaradín (FF UP).

Získání Medaile MŠMT ČR1. stupně a vítězství v Soutěži Česká hlava 2003 (kategorie Doctorandus) ocenila při setkání s prof. A. Lebedou (na snímku vpravo), DrSc. a Mgr. J. Fiuráškem, Ph.D.,

rektorka UP prof. J. Mačáková. Při setkání 19. 12. oběma poděkovala za vynikající reprezentaci naší alma mater.

Pracovníci Rektorátu, Center celouniverzitních aktivit, Správy kolejí a menz UP, v odpoledních hodinách pak zaměstnanci Informačního centra UP, se 5. 1. 2003 již tradičně sešli s rektorkou, kvestorem a všemi prorektory UP k *novoročnímu přívítku* ve velké zasedací místnosti Rektorátu UP.

-red-, foto -jo-, tj-

Město podpořilo kanoisty

Město Olomouc schválilo milion korun na pokračování projektové studie na výstavbu umělé slalomové dráhy v hanácké metropoli. O podpoře projektu rozhodlo 16. 12. 2003 Zastupitelstvo města Olomouce. Jedná se o vůbec první stavbu tohoto druhu na území Moravy; nejbližší divoká voda pro závodníky SK UP Olomouc se dosud nachází až v Bratislavě. Budoucí „kanál“ by měl sloužit nejen pro trénink vrcholových sportovců, ale také pro výcvik záchraných a braných složek. *Jsem rád, že zastupitelé, ale i veřejnost pozitivně přijali naši vizi. Stavba slalomové dráhy je běh na dlouhou trať, ale je skvělé, že první kroky jsme už udělali. Doufám, že v roce 2006 se v Olomouci dočkáme akademického mistrovství světa, na kterém budou brát medaile i kanoisté SK UP Olomouc*, uvedl J. Kratochvíl předseda oddílu a vedoucí Katedry rekreologie FTK UP.

-dk-, -red-

Výskyt zhoubných nádorů

MUDr. O. Jurýšek sleduje onkologická onemocnění v okrese Olomouc několik desítek let. Má ve své statistické evidenci od roku 1871 čtyřiapadesát tisíc případů. Jen v roce 2002 zemřelo v Olomouci na nádory 900 občanů. U žen jsou co do výskytu na prvním místě nádory kožní a jejich četnost vzrůstá. Dává se to do souvislosti se sluněním, ozónovou dírou a moderní kosmetikou, která likviduje přirozený kožní maz a pokožka zůstává nechráněná. Na druhém místě jsou nádory prsu, následuje tlusté střevo, děloha, plíce, vaječník, konečník, děložní čípek a na 10. místě podle četnosti je rakovina žaludku. U mužů jsou na prvním místě nádory plic, jsou u nich nejpočetnější. Následuje nádorové onemocnění prostaty, tlustého střeva (v ČR je největší četnost tohoto onemocnění na světě), konečníku, ledvin, močového měchýře, žaludku, slinivky a na desátém místě co do četnosti výskytu je kožní melanoblastom. Dvě poslední jmenovaná onemocnění mají vzestupnou tendenci. Autor poukázal na nenáhodné rozmístění nádorové nemocných ve městě. Např. v panelovém domě jsou nemocní v bytech jen na jedné straně domu, na druhé není žádný. Četnost nemocných je ve vyšších patrech domu větší, než v patrech nižších. Autor to dává do souvislosti s fyzikálními vlastnostmi zemského podloží domu.

(Z přednášky MUDr. Jurýška na schůzi Sekce dějin lékařství Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci 5. 12. 2003.)

-mh-

Ředitel 39. ročníku AFO 2004 vyhlašuje soutěž pro vytvoření grafického návrhu tiskovin a webových stránek pro Mezinárodní filmový festival AFO 2004.

AFO 2004 bude tematicky zaměřeno k 15. výročí 17. listopadu 1989 s důrazem na současnou společnost. Uskuteční se ve dnech 4.–7. října 2004 v Uměleckém centru UP. Předložené návrhy budou posuzovány z hlediska originality, technické zpracovatelnosti a zkušeností autora s předtiskovou přípravou. Prvních pět vyhodnocených návrhů obdrží skicovně ve výši 5 000 Kč.

Soutěže se může zúčastnit každý, kdo dodá grafický návrh do 30. ledna 2004 sekretariátu AFO (Biskupské nám. 1 – Zbrojnice, 2. patro). Podmínky účasti v soutěži a přehled tiskovin provázejících celý festival ve všech formátech jsou k dispozici na adrese <http://www.upol.cz/UP/On-linezurnal/>.

Ministerstvo životního prostředí vyhlašuje

3. ročník soutěže o nejlepší mapovou prezentaci „GISOHÁR“

Téma letošního ročníku soutěže: *Životní prostředí na úrovni evropské, národní, regionální a lokální.*

Vyhlašované soutěžní kategorie: 1. Profesionál – zaměstnanec v oblasti životního prostředí, který má GIS (Geografický informační systém) v popisu práce; 2. Amatér – nemá GIS v popisu práce; 3. Student – studující v oboru zaměřeném na životní prostředí

Požadavky soutěže: Mapové výstupy je třeba zaslat nejpozději do 31. 3. 2004 M. Gábrisové na e-mailovou adresu monika_gabrisova@env.cz (tamtéž také podrobnější informace a odpovědi na případné otázky). Grafická část prezentace musí být ve formátu *.jpg nebo *.gif a nesmí přesahovat 2 MB. Doprovodný text popisující účel prezentace by měl být v rozsahu zhruba 300 slov a musí obsahovat informaci o tvůrci, využitých podkladech a typu použité technologie.

Hodnocení přihlášených mapových prezentací bude probíhat prostřednictvím internetu. Posuzování se zúčastní nejenom lidé z široké veřejnosti, ale i odborná komise, která bude sestavena z řad předních odborníků v oblasti GIS. Další podrobnosti se dozvíte na internetové stránce <http://map.env.cz>.

Kontakt: Ministerstvo životního prostředí, tisková mluvčí K. Šulová, 100 10 Praha 10, Vrsovicská 65, tel.: 267 122 944, fax: 267 311 496, 272 740 271, Karolina_Sulova@env.cz, www.env.cz.

-red-

Nabídka místa

Ústav patologické fyziologie Lékařské fakulty UP přijme vysokoškolačka s přírodovědným zaměřením (chemie anebo biologie), medicínským nebo farmaceutickým vzděláním, se zájmem pracovat na atraktivním biomedicínském výzkumu. Vhodné i pro PGS. Nástup možný ihned, nebo po dohodě.

Zájemci se mohou hlásit na Ústavu patologické fyziologie LF UP, Hněvotinská 3, 775 15 Olomouc osobně, telefonicky (585 632 501–2), nebo elektronicky (vesely@tunw.upol.cz).

-jv-

Pomoc iránským obětem

Český červený kříž vyhlásil dne 29. 12. 2003 veřejnou finanční sbírku na pomoc obětem zemětřesení v Íránu. Z vlastních prostředků na uvedený účel zatím uvolnil 500 000 Kč. Výtěžek sbírky bude použit přímo v místě tragédie (v součinnosti s Mezinárodní federací Červeného kříže a Červeného půlměsíce, které již přímo v místě tragédie pomoc ve výši 15 milionů CHF zahájily).

Fond Humanity ČČK: číslo účtu: 10030-7334-011/0100 K. B. Praha 1, var. symbol (pro pomoc Íránu): 400. Prostředky je možno složit i hotově na Úřadě Oblastního spolku ČČK, Olomouc, Sokolská 32.

Za ČČK dr. M. Jukl

Návrh na hodnocení výuky studenty na UP

V tomto příspěvku bychom rádi prezentovali návrh na hodnocení výuky studenty na celouniverzitní úrovni. Jsme samozřejmě obeznámeni s tím, že takovéto hodnocení na řadě kateder probíhá. Vždy se však jedná o vnitrokatederní záležitosti či o izolované aktivity konkrétních pracovníků. Takovýto systém je neefektivní, z hlediska většiny pracovníků nespravedlivý, a tedy zcela nevyhovující. Problém je např. v tom, že pracovník, který studentům na konci semestru rozdá vlastnoručně vyrobené dotazníky a sám si z odpovědí vyvodí důsledky, má evidentně sám zájem o vylepšení výuky; jinými slovy, i bez dotazníků by pracoval na co nejvyšší kvalitě obsahu a formě přednášek. Naopak neschopní přednášející samozřejmě nemají zájem žádné dotazníky rozdávat a v současnosti neexistuje účinný a veřejně průhledný způsob, jak je přimět ke zvýšení kvality výuky. Jádro pudla je v libovůli každého jedince v rozhodnutí o zavedení či nezavedení hodnocení výuky. Dobrovolnost je nejlepší cesta k neúspěchu.

Domníváme se, že jediným účinným řešením současného stavu je zakotvení povinnosti hodnocení přednášek studenty do statutu univerzity (jak je tomu např. na Jihočeské univerzitě) a zavedení evaluačního systému se všemi jeho důsledky (jak je tomu na každé slušné „západní“ univerzitě).

Proč zavést hodnocení shora

Pro zajímavost vybíráme několik reakcí nejménovaných kolegů na případné zavedení evaluací: „Bude hodnocení výuky anonymní? Jo? Tak to si pár hodnocení dopišu sám...“, „Bude konečně rozhodnutí o zavedení hodnocení na vedoucím katedry? Tak to by bylo fajn... ten náš to pěkně zamete pod koberec“, „Já už se se šéfem nějak domluvim...“. Víme o smutných případech, kdy pokus o zavedení hodnocení na několika katedrách skončil tím, že se hodnotící formuláře „ztratily“, osoba, která formuláře vybírala, provedla „jistý“ výběr (negativní hodnocení skončila v koši) i o – velmi mírně řečeno – neochotě zveřejnit výsledky.

Nevyhovující je řada skutečností: někde se výuka hodnotí, jinde ne; pokud se hodnotí, tak každou katedrou/pracovníkem jinak; výsledky mohou i nemusí být zveřejněny; někde platové ohodnocení výsledky ovlivňují, jinde ne. Taková roztržičnost je nepřijatelná také proto, že **povinnost hodnotit kvalitu výuky** a publikační činnosti (k tomu se vrátíme příště) je **zakotvena ve Statutu UP (Článek 49)**. K tomuto problému se již na univerzitě vedly obsáhlejší diskuse (viz např. ŽUP roč. 4, č. 11, 1994), kupodivu bez nějakého hmatatelnějšího konkrétního dopadu.

Domníváme se, že chceme-li přilákat a udržet větší množství spokojených studentů, je nezbytné převzít systém, který standardně funguje na zahraničních univerzitách: centrálně organizované hodnocení výuky studenty pomocí anonymních dotazníků, jejich hodnocení k tomu pověřenými osobami (které nesou plnou zodpovědnost za bezchybné vyhodnocení dotazníků, jejich zpracování a zveřejnění výsledků) a dále promítnutí výsledků do platového odměňování.

Vycházíme z toho, že existují obecná a objektivní kritéria, která mohou hodnotit formu výuky bez ohledu na její obsah – mělo by tedy být reálným cílem vytvořit systém hodnocení, který by fungoval pro všechny učící zaměstnance univerzity stejně. Celý systém musí být nastaven tak, aby maximálně eliminoval lidský faktor („kamarádšofty“). Poté, co by učitel na poslední přednášce rozdál dotazníky, zhruba na dvacet minut by opustil učebnu a nechal studenty nerušeně vypracovávat hodnocení. Dotazníky by pak vysbíraly osoby co možná nejméně zainteresované na neobjektivním výsledku – např. asistenti či doktorandi z jiné katedry, nebo ještě lépe dobrovolník-student daného předmětu – a předaly je k centrálnímu zpracování. To by spočívalo v promptním přenesení výsledků do počítačové podoby a vypracování příslušných statistik – třeba podobným způsobem, jakým probíhá zpracování přijímacích testů Právnické fakulty na CVT (?). Učitel se s dotazníky setká až po ukončení zpracování, vyhodnocení a zveřejnění celkových výsledků po ukončení zkušebního období. Možnost přednášejícího prociť si vyplněné dotazníky, čili zpětná vazba mezi hodnocením a učitelem, je zcela nezbytná, aby vyučující mohl adekvátním způsobem upravit obsah a formu přednášek i učení (laboratoří) k oboustranné spokojenosti.

Každá zahraniční univerzita má svůj formulář (nebo několik formulářů) obsahující i několik desítek otázek. V našem návrhu jsme se snažili vytvořit jediný dotazník s co nejménším počtem otázek; vyloučili jsme otázky, které studenti zjevně nemohou objektivně zodpovědět (např. „Je přednášející odborně na výši?“ apod.).

Navrhovaný dotazník je zpracován tak, aby byl použitelný pro všechny obory – od teologie po analytickou chemii. Hodnotí se forma přednášky nezávisle na konkrétním oboru. Hodnocení všech otázek je nastaveno na pětibodové škále: (pokud není uvedeno jinak) 1 = „výborný“ resp. „silný souhlas“ až 5 = „nedostatečný“ resp. „silný nesouhlas“. U dotazníku by byl přiložen seznam interpretací odpovědí, např. obsahová srozumitelnost = 1 znamená „výklad byl zcela srozumitelný, během přednášky jsem neustále věděl, o čem se jedná, případné nejasnosti učitel okamžitě jasně a stručně vysvětlil“, trojka znamená „v hlavních věcech jsem výkladu rozuměl, i když řada podrobností se nedala uhlídat“, zatímco 5 je „po celou dobu nebylo možno zjistit, o čem je řeč“. Kritéria hodnocení jsou v navrhovaném dotazníku rozdělena do několika bloků:

Hodnocení přednášky

1. Užitečnost předmětu z hlediska budoucího uplatnění
2. Zajímavost (bez ohledu na užitečnost)
3. Bylo na dané množství probírané látky času málo (1), přiměřené (3), příliš mnoho (5)?
4. Dostupnost studijních materiálů

Hodnocení učitele

1. Byla na počátku přednášky dána jasná pravidla hry a byla dodržena?
2. Obsahová srozumitelnost výkladu
3. Přednáška dostatečně zřetelná a hlasitá
4. Považuješ atmosféru na přednáškách za poutavou a inspirující?
5. Pracovní kázeň učitele (má přednášky připravené, chodí včas, je v konzultačních hodinách dostupný?)
6. Zájem o studenty a komunikace (např. ochota věnovat se studentům i mimo pracovní dobu)

Jak celkově hodnotíš učitele vzhledem k ostatním učitelům?

(odpověď na tuto otázku má vliv na finanční ohodnocení učitele)

Moje účast na přednáškách (v procentech)

Další připomínky

Hodnocení cvičení

1. Jsou cvičení dobře připravená?
2. Jsou cvičení dobře technicky zajištěná?
3. Doplníuje náplň cvičení vhodně přednášky?

Jak celkově hodnotíš vedoucího cvičení vzhledem k ostatním?

Důsledky hodnocení

- Předměty hodnocené dlouhodobě jako nezajímavé a neúčinné zrušit.
- Špatná dostupnost studijních materiálů – uvolnit finanční prostředky na doplnění literatury do katederních a univerzitních knihoven.
- Neodpovídající množství času – upravit počty hodin konkrétních předmětů.
- U dlouhodobě negativně hodnocených učitelů (špatná srozumitelnost výkladu, nezájem o studenty apod.) prověřovat kvalitu výuky hospitacemi.

Jak využít výsledků k finančnímu ohodnocení učitelů?

- Je potřeba poskytnout zajímavou pozitivní motivaci a zároveň se vyhnout necitlivému pranýřování těch neúspěšných a dát jim prostor k nápravě. Trvalé špatné výsledky evaluací by však měly vést k citelným postihům.
- Dokážeme si představit model, kdy 20 % učitelů s nejlepším průměrným hodnocením v otázce celkového hodnocení učitele v posledních třech letech bude mít nárok na zvláštní odměnu z centrálních prostředků fakulty. V podstatě by se jednalo o soutěž o dodatečný balík peněz. Asi by bylo rozumné, aby se této soutěže mohli zúčastnit učitelé přednášející alespoň určitému minimálnímu počtu studentů (např. alespoň 10?): snížili by se vliv náhodných fluktuací, a konec konců peníze k nám přicházejí podle počtu studentů.
- Dále by výsledky dotazníků byly přístupné vedoucím kateder jako jeden z podkladů k dalšímu ohodnocení svých pracovníků, úpravě studijního plánu, doplnění knihovny o chybějící studijní literaturu apod.
- Průměrné hodnocení kvality výuky jednotlivých kateder by se zveřejňovalo, aby vedoucí kateder umísťujících se tradičně na posledních místech byli motivováni požadovat zlepšení výsledků u pracovníků, kteří celkový obraz kazí.
- Vyplněné dotazníky by se nakonec dostaly do rukou konkrétních přednášejících, aby mohli upravit obsah a formu přednášek i cvičení (laboratoří). Domníváme se, že užitečnost a nezbytnost zavedení evaluace výuky studenty jednotně na celé univerzitě je neoddiskutovatelná. Samozřejmě víme, že každý systém hodnocení čehokoli (nejen výuky) bude mít vždy své mouchy; každopádně si však myslíme, že nedokonalé hodnocení je lepší než žádné. Nejen proto považujeme zde načrtnutý návrh pouze jako pracovní a rádi bychom tímto přizvali všechny zainteresované na **veřejné jednání o tomto návrhu, které se bude konat v aule Přírodovědecké fakulty, tř. Svobody 26, ve středu 21. ledna 2004 v 8 hod.**

T. Grim, V. Remeš, M. Krist, P. Kovařík,
K. Weidinger (Katedra zoologie), M. Fellner
(Katedra buněčné biologie a genetiky),
T. Kuras, I. H. Tuf (Katedra ekologie a ŽP)

Nejspokojenější lidé jsou právě ti, kterým násilím nebyla vnučena vzdělanost.

Jaroslav Hašek († 3. 1. 1923)

Můžeme omlouvat poměry, ale nemůžeme omlouvat lidi.

Karel Čapek (* 9. 1. 1890)

Slabost je dvakrát tak slabá, je-li nová.

Thomas Hardy († 11. 1. 1928)

Onkologická klinika FN a LF UP Olomouc – její vývoj a výsledky

V uplynulém roce se naplnilo patnáctileté období činnosti onkologické kliniky a i když nejde o žádné kulaté jubileum, přece jen je to časový úsek, který si zaslouží jistého zamyšlení, nejen nad tím, jak čas rychle běží, jak to vypadalo v minulosti, ale i nad tím, kolik nového, moderního a perspektivního máme za sebou a hlavně před sebou.

Začátky

Radioterapie ve FN Olomouc byla dlouho součástí centrálního rentgenodiagnostického ústavu. Teprve na začátku šedesátých let došlo k vytvoření samostatného ambulantního radioterapeutického oddělení. Tehdy celkem jen sedmičlenný kolektiv pod vedením primáře MUDr. O. Kameníčka pracoval ve velmi stísněných prostorách dvou ozařoven, vybavených rentgenovými přístroji pro hloubkové ozařování a pro povrchovou, kontaktní terapii. V obou ozařovacích byla prováděna protinádorová i nenádorová léčba zářeními. Ovladovny přístrojů kromě vlastního účelu sloužily zároveň i jako pracovní lékárná a sester, jako ordinace pro provádění kontrolních vyšetření a pro provoz ambulance chorob prsu.

K jistému zlepšení situace došlo začátkem sedmdesátých let, kdy byla pro onkologickou ambulanci uvolněna samostatná místnost s výbavou na tehdy obvyklé úrovni. Současně v rámci přístavby Porodnicko-gynekologické kliniky FNO byla pod vedením onkologů zřízena radiová jednotka, která začala sloužit léčbě gynekologických nádorů radiem. Tím došlo ve FN ke znatelnému zvýšení doposud omezených možností protinádorové léčby. Rozšiřovala se také ambulantní cytostatická terapie. Pracoviště v té době neslo název *Centrum klinické onkologie*. K rozvoji a zlepšení práce zmíněného Centra (CKO) ve FNO dochází v roce 1976, kdy vstupuje v platnost nová náročnější směrnice o povinném hlášení zhoubných novotvarů a personál byl posílen o další zdravotní sestry.

První etapa rozhodujících změn

Radikální změny v činnosti radioterapeutického pracoviště se začaly připravovat v průběhu sedmdesátých let. V roce 1977 byl ve FNO dokončen projekt nového onkologického pavilonu a posléze se přistoupilo k jeho realizaci. Výstavba probíhala ve dvou etapách. První byla ukončena v prosinci 1979, a tak v lednu 1980 mohla být uvedena do chodu ambulantní a hlavně lůžková část nově vybudovaného radioterapeutického oddělení. Tímto okamžikem se otvírá nejen zbrusu nové oddělení, ale i zcela nová éra onkologické léčby ve fakultní nemocnici. Otevření lůžkové části se 60 lůžky znamenalo velký přínos pro nemocné se zhoubnými nádory. Mnohem lépe a intenzivněji mohla být rozvíjena cytostatická léčba injekční i infuzní technikou a protinádorová chemoterapie se stala neodmyslitelnou součástí komplexní péče v léčbě zhoubných nádorů. Postupně se začaly používat moderní metody s novými kombinacemi vysoce účinných cytostatik, potenciace radiační léčby pomocí platiny české proveniencí – *Platidium*. Byla zavedena náročná metoda nitrožilního vícedenního kontinuálního podávání cytostatik, ve spolupráci s chirurgy cílená aplikace cytostatik do jaterních tepen. Progresivní byla i aplikace vysokodávkovaných cytostatik u solidních terapeuticky rezistentních tumorů.

Druhá etapa

Výstavba radioterapeutického oddělení byla dokončena v březnu 1986, a to uvedením do provozu nového ozařovacího komplexu a rozšířením lůžkového oddělení. Nové ozařovny byly vybaveny tehdy moderními vysokoenergetickými zdroji ionizujícího záření české výroby – dvěma kobaltovými a jedním cesiovým ozařovačem, dále urychlovačem – betatronem, zdrojem vysoce energetického záření elektronového a brzdného – fotonů. Toto nové vybavení umožňovalo podstatně rozší-

ření dosud poměrně úzké palety radioterapeutických možností ve FNO. Nová moderně vybudovaná radiová jednotka s deseti specializovanými lůžky umožnila přestěhování brachyterapeutického-radiového, doposud detašovaného pracoviště z gynekologie do jednoho radioterapeutického bloku a po vybavení FNO diagnostickým výpočetním tomografem byl v návaznosti na něj na oddělení radioterapie, jako součásti onkologické kliniky, instalován plánovací systém MEVAPLAN pro moderní plánování léčby zářeními.

Nově vybudované ozařovny s brachyterapeutickou jednotkou a jejich vybavení tehdy moderními ozařovacími zdroji znamenaly další výrazné zkvalitnění léčebné péče.

Ve spolupráci s chirurgickými obory byly zaváděny nové léčebné ozařovací postupy, např. rychlé předoperační ozaření u tumorů rekta nebo metody hyperfrakcionace (více ozaření denně), u nádorů v oblasti hlavy a krku. V plné šíři byly rozvinuty techniky velkoobjemového ozařování u systémových malignit a solidních nádorů. Velkoobjemové ozařování bylo rozšířeno o metodu pŕltelového ozaření v rámci symptomatického ozaření při kostních disseminacích zhoubných nádorů. Byla rovněž zpracována a rozšířena léčebná metoda kombinace radioterapie s chemoterapií – radiochemoterapie – u nejrůznějších nádorových diagnóz.

V roce 1987 se v rámci našeho pracoviště podařilo uvést do provozu Laboratoř klinické onkologie. Zde byly postupně zavedeny metody stanovení hodnot nádorových markerů, vyšetření a vyhodnocování imunologických parametrů u onkologických pacientů i stanovení hladin methotrexátu v séru při jeho vysokodávkovaném podávání. Laboratoř klinické onkologie byla průběžně doplňována nejnovější přístrojovou technikou, která umožnila další zlepšení a rozšíření poskytovaných služeb.

Vznik kliniky a výuka

Rok 1988 znamenal pro oddělení důležitou změnu v charakteru a u úrovni pracoviště. Naše radioterapeutické oddělení splnilo všechny předpoklady a podmínky k tomu, aby se stalo Onkologickou klinikou. Tato kromě diagnostické a léčebné péče v rámci Fakultní nemocnice, nyní jako nová součást Lékařské fakulty UP, začala zajišťovat spolu s radiodiagnostikou a nukleární medicínou výuku studentů v klinické onkologii a radioterapii. Ve školním roce 1995–1996 pak dochází na LF UP k osamostatnění oboru onkologie odtržením od diagnostické radiologie, a tím i k rozšíření onkologické výuky, zakončené samostatnou zkouškou. Od roku 1994 probíhá na Onkologické klinice rovněž výuka bakalářského studia ošetřovatelství a vzdělávání studentů SZŠ – obor radiologický laborant.

Nové přístroje a metody

V roce 1992 byl na onkologické klinice uveden do plného provozu přístroj SELETRON pro brachyterapii – ozařování nádorů radioizotopy uzavřenými zářiči z nejtěsnější vzdálenosti. Přístroj je využíván v komplexní léčbě tumorů gynekologických, plicních, gastrointestinálních a nádorů prsu. Pomocí něj lze metodou tzv. afterloading aplikovat pronikavé radioaktivní záření přímo do nádoru nebo do místa, kde se nádor před operací nacházel. Zavádění zářičů je plně automatizováno, trvá velmi krátkou dobu a je z hlediska radiační hygieny a bezpečnosti bez rizika pro ošetřující personál. Tato nová

metoda výrazně přispěla k přesnosti ozařování a ke zkvalitnění léčebných výsledků.

V druhé polovině devadesátých let dochází znovu k velmi výrazné, snad k nejvýznamnější modernizaci přístrojového vybavení radioterapeutického oddělení Onkologické kliniky. V roce 1998 byl instalován nový lineární urychlovač *Elekta/Philips Sli+20* s energiemi brzdného záření 6 a 18 MeV s možností využití širokého spektra energií elektronových svazků. Současně byl uveden do provozu nový *Simulátor SLS 23* a plně automatizovaná plánovací jednotka Focus stejné firmy. Simulátor je ve své podstatě rentgenový přístroj zobrazující in vivo směr svazků záření a slouží k ověřování přesnosti stanoveného ozařovacího plánu s realitou. Plánovací jednotka výpočetní systém *Focus* s digitálním přenosem dat pak odstraňuje časové náročný manuální výpočet dávkové distribuce v ozařovaném objemu a zavádí možnost trojrozměrného plánování.

Koncem roku 2000 dochází k výměně starého, již vysloužilého a technicky zastaralého kobaltového ozařovače za nový. Ve následujícím roce se rozšiřují možnosti užít nové ozařovací techniky instalací druhého lineárního urychlovače *Siemens* s energií 6 MeV s kolimátorem umožňujícím přesné vymezení ozařovacího pole dle tvaru nádoru.

Výsledky

Na Onkologické klinice, která dnes patří k předním českým progresivním onkologickým pracovištím, pracuje pod vedením přednosti prof. J. Macháčka, CSc., celkem 13 lékařů, dva psychologové, desítky středních a dalších zdravotnických pracovníků. V plánování léčby a při dozoru nad radiační hygienou nám velmi pomáhá celé Oddělení lékařské fyziky a radiační ochrany. Počty ambulantně vyšetřených, ošetřených a ozařovaných pacientů dosahují ročně několika tisíc a jen na lůžku bývá ročně odléčeno téměř dva tisíce nemocných. Trvalá vyléčitelnost onkologických nemocných stoupla z 35 procent na 40 a více. Významně se prodloužilo přežívání nemocných s chronickou onkologickou chorobou.

Výzkum

Klinika spolupracuje s velkým počtem dalších oborů jak v rámci nemocnice, tak i mimo ni, je zapojena do řady grantových úkolů a mezinárodních studií zaměřených na další zlepšení a zdokonalení léčby onkologických nemocných. Z nich jsou nejvýznamnější:

1. Grantové projekty IGA MZ: Význam a technika získání sentinelových uzlin u tumoru jícnu a žaludku a využití výsledku jejich vyšetření pro stanovení stádia onemocnění, prognózu a taktiku léčby, Korelace statusu genu *HER2/neu* a *TOP2A* s klinickou odpovědí nemocných s pokročilým karcinomem prsu na antracykliny a Cytogenetické markery rezistence nádorových buněk na cytostatika. Dále se podílíme na řešení vědecko-výzkumného záměru *MŠMT – Molekulární aspekty vzniku, diagnostiky a léčby zhoubných nádorů*.

2. Spolupráce v mezinárodním výzkumu: V posledních pěti letech to bylo celkem 12 mezinárodních multicentrických studií, které se zabývaly testováním nových léků, jako např. *Porfiromycinu* u nádorů hlavy a krku a intratumorální aplikace genu *IL-2*, dále preparátu *SU5416* – inhibitoru angiogeneze u karcinomu tlustého střeva či kombinace *Navelbin+ epirubicin* u nádorů prsu. Nejvý-

Dokončení na str. 6

Z Katedry speciální pedagogiky Pdf UP

Dne 18. 11. 2003 proběhla v aule Pedagogické fakulty UP přednáška Dr. S. Gregoryové na téma *Trendy ve výchově sluchově postižených ve Velké Británii*. Dr. Gregoryová se zabývala současností v anglické surdopedii, hovořila o zkušenostech s integrací sluchově postižených dětí a žáků. Velmi kriticky hovořila o problematice kochleárních implantátů a některých problémech školní integrace jejich uživatelů. Přestože přednáška byla původně určena studentům Pedagogické fakulty, bylo příjemným překvapením zjištění, že si do auly našli cestu kolegové z terénu – ze škol pro sluchově postižené a také sami sluchově postižení. Diskuse se týkala otázek metodiky výuky a volby komunikačních přístupů. Pohled psychologičky, která svou celoživotní prací dokázala přinést oboru řadu nových poznatků z oblasti sebepečení a sebehodnocení sluchově postižených, byl vhodným doplněním přednášek z oboru surdopedie. Protože přednáška i následná diskuse byly tlumočeny, sluší se poděkovat studentkám, které této službě ujal.

Další akcí, o které je třeba informovat, byla přednáška Mgr. J. Kaulfussově *Orofaciální masáž jako speciální pedagogická technika* dne 11. 12. 2003. Pokud se předchozí přednášky zúčastnili mimo studentů Pedagogické fakulty také pracovníci ze speciální školy pro sluchově postižené v překvapivém počtu, pak u této akce se jednalo spíše o invazi z terénu. V přednášce se Mgr. Kaulfussová zabývala poruchami polykání a řeči, způsobenými funkčními změnami a následnou svalovou nevyvážeností v oblasti úst, obličejové a hrdla. Hovořila o příčinách, diagnostice a některých možnostech terapie. Pozornost byla věnována myofunkční terapii v zahraničí i u nás. Na názorných příkladech ukazovala přednášející rozdíl mezi různými technikami a metodickými postupy. Poměrně dost času bylo věnováno i pomůckám, a to i s ohledem na možnosti vlastní výroby či upravy stávajících materiálů. Přednáška byla zamýšlena jako úvodní, motivační vstup do speciální pedagogické oblasti v Olomouci a okolí, protože v současné době se dokončují přípravné práce na zajištění certifikovaného kurzu orofaciální masáže pro speciální pedagogy. Podle návštěvy této vstupní přednášky můžeme usuzovat na velký zájem o kurzy ze speciální pedagogického terénu.

Onkologická klinika...

Dokončení ze str. 5

znamnější studií byla I. fáze klinického hodnocení *Protaxelu* u karcinomu ovaria a karcinomu prostaty. Výsledky byly opakovaně prezentovány na kongresu AACR (*American Association for Cancer Research*) a závěrečná vyhodnocení byla odeslána k publikaci do časopisu *Clinical Cancer Research*.

V současné době se připravujeme na další klinické studie s *TLK 286* (analog glutathionu) – u opakujícího se karcinomu ovaria a na testy s *Iressou* (inhibitor EGFR) u nádorů hlavy a krku. Pokračují rovněž přípravné práce na protokolu aplikace boheminu, derivátu olomoucínu (inhibitoru cyklin dependentních kináz) u nemocných s progredujícími nádory po selhání standardní terapie.

Diagnostika, terapie, výuka, věda a výzkumná činnost a hlavně dobré lidské vztahy a ochota, to vše je na zdejší Onkologické klinice v Olomouci na vysoké úrovni. Každý, kdo potřebuje onkologickou péči, se zde může spolehnout na vysokou odbornost a profesionalitu personálu, na moderní přístrojové vybavení, progresivní i efektivní způsoby léčby a hlavně pak na lidský, chápavý a vldný přístup. Věřme, že ani četné problémy, které v současné době jak zdravotnictví, tak vysoké školství postihují, se v naší činnosti odrazí jen minimálně nebo raději vůbec ne.

Prof. J. Macháček, CSc.,
přednosta Onkologické kliniky FNO a LF UP

Ve středu 17. 12. na PdF proběhla přednáška kolegyne N. Bohatové na téma *Program PORTAGE ve speciální pedagogické praxi*. Zúčastnili se všichni, kteří se zajímají o oblast rané péče a spolupráci s rodiči postižených dětí. Diskuse se týkala popisu případových studií a snaze o zobecnění některých poznatků z terénní praxe.

Aby byl výčet aktivit kompletní, považujeme za důležité informovat akademickou obec také o tom, že od 1. 1. 2004 bude na Katedře speciální pedagogiky Pdf UP zahájen projekt *Zajištění péče o neslyšící děti s dalšími speciálními potřebami v rámci programu kochleárních implantací v České republice*. Jedná se o společný projekt, na jehož realizaci se podílí Centrum kochleárních implantací u dětí, ORL klinika 2. LF UK, Fakultní nemocnice v Motole v Praze a Katedra speciální pedagogiky, Pdf UP. Hlavní idea projektu spočívá ve skutečnosti, že kochleární implantace je dnes rutinně zavedenou metodou zprostředkování sluchových vjemů dětem a dospělým se závažným postižením sluchu. Počet uživatelů této pomůcky ve světě se blíží 80 000. V České republice existuje program kochleárních implantací od roku 1993 a do června 2003 bylo úspěšně operováno 164 dětí a 75 dospělých. Zkušenosti ukazují, že i děti s zroveným závažným postižením sluchu, které mají navíc přidatný handicap, mohou velmi dobře využít kochleární implantát, a že vstup sluchových vjemů výrazně zlepšuje kvalitu jejich života a možnosti jejich dalšího vývoje. Nejvíce zkušeností je s implantacemi u dětí hluchoslepých, ale přibývají studie o pozitivním efektu KI u dětí s DMO a mentální retardací. Protože děti s kombinovaným postižením jsou z hlediska diagnostického, z hlediska přípravy k vyšetření, vyšetření a v neposlední řadě vlastní implantace a následných kroků velmi specifickou skupinou, rozhodli jsme se připravit podmínky pro vznik výše uvedeného centra. Jako nová vhodná skupina potenciálních uživatelů CI se jeví skupina dětí s kombinovaným postižením, které na první pohled nevyhovují požadavkům na funkční rodinné zázemí. Tomuto jistě oprávněnému požadavku nevyhovují proto, že jejich biologičtí rodiče jsou na základě soudního rozhodnutí zbaveni rodičovských práv a tyto děti jsou umístěny v zařízeních vykonávajících nařazenou ústavní péči. Podle předběžného odhadu se jedná o dětské stacionáře, kojenecké ústavy, ústavy sociální péče pro děti mládež, dětské domovy pro děti do tří let a další zařízení, zřizovaná ve státním i nestátním sektoru. V případě, že se podaří provést plánovanou depistáž v těchto zařízeních na území České republiky, bude potřeba zajistit realizaci následných kroků vedoucích až k přípravě materiálů pro implantační komisi, včetně podpory při zajišťování následné kooperace a z pohledu speciální pedagogiky. K tomuto účelu uvažujeme o rozšíření stávající spolupráce s foniatrickým pracovištěm FN v Olomouci

a s dalšími specializací o další mezioborové odborníky, jejichž znalosti a zkušenosti budou vyžadovat jednotlivé případy dětí s ohledem na kombinaci jejich postižení. Pro pracovníky zařízení, zajišťujících výkon ústavní péče se plánuje systém kurzů, vedoucích k získání kompetencí pro práci s dítětem před implantací a pro rehabilitační fázi. Uvažujeme zde o takové míře kompetencí, které budou odpovídat zdravotnickým požadavkům stejně jako požadavkům speciální pedagogiky a bude možné je obdobně jako termín „poučená matka“ (například pro výkon rehabilitačních cvičení dle Vojty) zahrnout v termínu „poučený pracovník“. Pro možnost dalšího vzdělávání a zajištění dostatku informací uvažujeme o zřízení odborné knihovny – informačního střediska, kterého budou využívat nejen pracovníci zařízení vykonávajících ústavní péči, ale také rodiče sluchově postižených dětí před i po implantaci nejen z regionu Olomouce, ale i z ostatních částí ČR.

Informační středisko by bylo přínosem i pro studenty těch fakult UP, které připravují speciality pracující v některém z oborů do oblastí kochleárních implantací zasahujících.

Pro první rok činnosti bylo rozhodnuto o započítání prací v následujících aktivitách: 1. analýza epidemiologických dat, zmapování potřeb v rámci České republiky; 2. shromáždění údajů o pravděpodobném přínosu kochleární implantace u dětí s různým typem a stupněm kombinovaného postižení na podkladě zkušeností vlastních a zahraničních; 3. zhodnocení ekonomických hledisek ve vztahu ke zlepšení kvality života uživatelů kochleárního implantátu na základě zahraničních studií a s ohledem na podmínky v našich zemích; 4. navrzení systému efektivní péče o kandidáty/uživatele kochleárního implantátu s kombinovaným postižením; 5. realizace školicího programu pro rodiče/speciální asistenty těchto dětí; 6. zřízení informačního centra o CI a kombinovaných postiženích na pracovišti Pdf UP; 7. poskytování informací o CI a pomoc organizování vyšetření, potřebných pro rozhodování komise CI pracovištěm Pdf UP; 8. podíl na diagnostických pracích ve spolupráci s FN Olomouc a dalšími pracovišti; 9. podíl na přípravě individuálních plánů u uživatelů stížených kombinovaným postižením; 10. zajištění spolupráce s rodiči a pečovateli stávajících uživatelů stížených kombinovaným postižením; 11. možnost pro instruktáže a odborné praxe odborníků z terénu příležitost pro praxe studentů SPPG ve specifické oblasti jako přípravy na povolání; 12. vývoj diagnostických pomůcek a technik výzkumné aktivity a publikace.

Z výčtu úkolů je zřejmé, že se nejedná o malý projekt. Předpokládáme napojení na zahraniční granty, které jsou na katedře již řešeny. Čtenářům můžeme slíbit, že na stránkách tohoto periodika budeme přinášet informace o postupu prací.

M. Potměšil

Z historického fondu Knihovny UP

Součástí knihovního fondu, uloženého v depozitářích Ústřední knihovny Univerzity Palackého, je soubor historických tisků, které do knihovny přešly z majetku Filozofické fakulty UP.

PhDr. V. Pumprla, odborník na historické fondy, který soubor v současné době třídí a připravuje pro zpracování a prezentaci, fond hodnotí jako velmi cenný, především z toho důvodu, že se v něm téměř nevyskytuje častá součást historických fondů knihoven, muzeí a archivů, tj. teologická literatura. Jde o soubor převážně světské literatury, určený časově zejména osmnáctým stoletím a první polovinou devatenáctého století, to znamená, že se fond z hlediska časové proveniencí svou hodnotou pomalu blíží k časové hranici vzácných děl (nově uvažovaná hranice pro určení vzácných tisků se u nás posouvá k roku 1830).

Historický fond pochází především z již zrušených nebo přejmenovaných kateder Filozofické fakulty univerzity. Sbírká čítá 2 800 svazků, z toho 2 500 již bylo odborně posouzeno. Obsahově jde o literaturu z oborů, které se na Univerzitě Palackého v Olomouci přednášely a doposud přednášejí. V zásadě lze uvést, že se jedná o díla z oboru jazykovědy (čeština, němčina, angličtina, italština francouzština), včetně literatur z těchto jazyků. Významné jsou zastoupeny klasické jazyky (latina, řečtina). Vedle toho fond obsahuje díla historická, filozofická, právníká a tituly z pomocných věd historických. Díla s přírodovědnou tematikou jsou ve fondu zastoupena pouze okrajově. Tisky z 16. a 17. století jsou ve výrazné menšině, fond však obsahuje například vzácná originální vydání děl J. A. Komenského z Nizozemí v 17. století.

PhDr. Pumprla při posuzování souboru historických fondů knihovny velmi vysoko hodnotil práci knihovníků univerzity, neboť téměř všechny knihy obsahovaly provenienční razítko posledního uložení v knihovnách současných i minulých kateder. Ze sklady souboru je také patrná snaha knihovníků o doplňování fondů novými přírůstky, např. z knihoven gymnázií anebo nákupem z antikvariátů.

Soubor historických tisků, který bude po dopracování přístupný v prezenční formě odborné veřejnosti, se jistě stane přínosem pro vědeckou a badatelskou práci učitelů i studentů naší univerzity.

Mgr. Z. Žvaková

Co můžeme nabídnout veřejnosti?

Chceme ukázat, co na jednotlivých oborech fakulty umíme, co můžeme veřejnosti vedle výchovy studentů nabídnout. Chceme ukázat, že můžeme nabídnout a zpeněžit ve spolupráci s veřejnou a podnikatelskou sférou svoje zatím zčásti utajené „know how“ k užítku nás, spolupracujících institucí. Tento výrok zazněl v projevu děkana PFF UP prof. L. Dvořáka na zahájení pracovního semináře (28. 11. 2003). Jeho uspořádání (se spoluúčastí Olomouckého kraje, Regionálního centra, s. r. o., Stavoprojektu Olomouc, a. s., a jedenácti dalších firem) bylo motivováno snahou o prolomení bariéry vzájemné neinformovanosti mezi fakultou, popř. celou VŠ, veřejným sektorem a podnikatelskou sférou, což by mělo přinést oboustranný prospěch. Seminář byl spojen s prezentací fakultních pracovišť a jeho účastníci dostali sborník příspěvků, z nichž

Jak to vidí náměstek hejtmána Olomouckého kraje RNDr. I. Kosatík:

PřF UP by se měla zaměřit na popularizaci oborů u žáků základních a středních škol regionu, a přispět tak ke zvýšení zájmu o přírodovědné obory i o aplikované vědy; zvýšit důraz na transfer vědeckých poznatků do praxe zvláště v oblastech, které mají blízko k průmyslovému využití (např. biotechnologie, nanotechnologie) a na spolupráci s podnikatelskými subjekty regionu; podporovat zakládání tzv. spin-off firem – tedy zakládání firem výzkumníky pro komercionalizaci výsledků vlastního výzkumu a vývoje, což umožňuje, aby byla škola oddělena od podnikatelských rizik a aby se přitom dohodnutým způsobem podílela na ziscích nové firmy. Děje se tak prostřednictvím technologických parků a center pro transfer technologií, jako je již existující Centrum pro inovaci a transfer technologií UP. Fakulta by se měla více zapojit do grantových programů vyhlášených v rámci EU a aktivně vyhledávat spolupráci s odpovídajícími pracovišti na celém světě. Úloha orgánů veřejné správy v této situaci je zejména iniciační a motivační.

Názor ředitele Úřadu práce v Olomouci, Mgr. L. Krystýna:

Je třeba úzkého propojení teorie a praxe, tzn. nejen vzdělávat se v oborech, které trh práce žádá, ale i v činnostech, které praxe potřebuje. Jde o úzké propojení vzdělávacích institucí a zaměstnavatelů, jehož výsledkem by měl být absolvent připravený pro praxi. Toho lze dosáhnout více způsoby, ale základním by mělo být využívání potenciálů, jak lidského, tak i technického, např. vysokých škol. Nelze zastírat, že v současnosti se tak neděje a je to na škodu celé společnosti.

Z příspěvku Ing. V. Kohoutka (Komerční banka, pobočka Olomouc):

Co vlastně o sobě víme? Víme o sobě, co děláme, co umíme? Vysokou školu, zde reprezentovanou Přírodovědeckou fakultou, řada z nás vnímá především jako subjekt, jehož úkolem je vychovávat vzdělané lidi. Mnohem méně si uvědomujeme, že fakulta neposkytuje jen pedagogickou činnost, ale že jsou v ní zastoupeny i různé úrovně výzkumu a poznání. Co vše fakulta umí, co může nabídnout širší veřejnosti či ekonomickým subjektům, většina

z nás ale neví. Základní chybou je, že se dost dobře neznáme a nevíme, co jeden druhému můžeme nabídnout. Banka je v kontaktu s celou řadou hospodářských subjektů, které mají různé potřeby a neznají nabídku Přírodovědecké fakulty. Zde banka může sehrát roli prostředníka pro sjednání kontaktů. Základním podnětem v této fázi je zajištění pravidelné komunikace.

Ing. L. Podmolík (Počítačová služba, s. r. o.) – o hledání cesty k partnerství:

Zaměřil jsem se na to, aby moje projekty byly založeny na vědeckých záměrech, a hledal jsem cestu, jak do projektu zapojit i akademické špičky, experty ve svém oboru, především z olomoucké univerzity. To je podle mého názoru hlavní důvod, proč podnikatelská sféra hledá cestu, metody a formy „partnerství“ či spolupráce na přípravě a realizaci projektů pro Strukturální fondy EU. Toto vidím jako hlavní platformu spolupráce pro „partnerství“ podnikatelského sektoru a specializovaných pracovišť univerzity. V čem jsem měl problémy při hledání partnera z UP pro mé projekty? UP se jeví jako uzavřená komunita: jako subjekt zvenčí neví, na koho se obrátit. Nejsou žádné nabídky na spolupráci z univerzity, např. nabídky volných expertních kapacit. Neexistuje volná kapacita expertů, experti nemají čas. Mnohdy jde o neznalost terminologie „project management“; cesta k řešení je chápána stále postaru jako cíl projektu, což je nerealizovatelné. Byl bych rád, aby můj příspěvek byl pochopen jako jakési zrcadlo – inspirace pro další práci – a aby se podařilo vytvořit prostor pro efektivní, tvůrčí spolupráci, která určité záhy přeroste v partnerství mezi mnoha podnikatelskými subjekty a specializovanými pracovišti univerzity.

Prof. Z. Souček, DrSc. (Praha) – k vědě a podnikání po roce 2003:

Svět se počátkem 21. století výrazně změnil. Základní rozvojové tendence jsou: informatizace, globalizace, intelektualizace, superkonkurence, superturbulence, militantnost, miniaturizace, ekologizace versus devastace, genetizace. Rozvoj přinesl výraznou převahu nabídky nad poptávkou ve všech komoditách a regionech. Důsledek: silný tlak na výkonnost a rychlost, nutnost dosáhnout celosvětovou konkurenceschopnost. K dosažení podnikatel-

ského úspěchu je v jakémkoli oboru nutno využít nejnovější vědecké poznatky. Největší efekty se dosahují interdisciplinárními řešeními (biofyzika, lékařská chemie...). PřF UP má pro spolupráci s moderními podnikateli ideální podmínky např. v těchto oblastech: informatizace a zrychlení procesů, oblast výkonosti (kvantifikace procesů, matematika, statistika), oblast předvídaní (modelování, simulační metody, statistika), intelektualizace (optika, kvalifikované chemie, biofyzika, lasery), oblast ekologizace (životní prostředí). Možnosti spolupráce: předávání nových vědeckých poznatků k využití ve výrobě; zvyšování kvalifikace pracovníků podnikatelské sféry; nabídka fakulty a poptávka podnikatelů; plán spolupráce mezi podniky a fakultou (vytýčít oblasti zájmů, vytvořit pracovní skupiny, zajistit financování, formulovat požadované výstupy, návaznost na podnikatelské projekty); PřF UP může aktivně ovlivnit rozvoj potravinářského, farmaceutického, optického a dalších oborů průmyslu, zemědělství i služeb.

Ještě z úvodního slova děkana PřF UP prof. L. Dvořáka: Využijme toho, že na fakultě pracuje nyní asi 15 špičkových odborníků, kteří absolvovali dlouhodobé pobyty na kvalitních zahraničních pracovištích a tam poznali alespoň některé ověřené způsoby zpoplatněného transferu vědeckých poznatků do praxe. Určitě by to mělo přispět k rozvoji univerzitních pracovišť a zároveň i podnikatelského sektoru.

Cílevědomá snaha naší Přírodovědecké fakulty zbavit se tradiční akademické a školské uzavřenosti a proniknout svými výsledky do okolního světa, uplatnit se v něm prostřednictvím finančně přínosných kooperací s podnikatelskou sférou naráží bohužel na silná omezení daná současným zněním § 20 Zákona o vysokých školách. Doufáme v jeho novelizaci s větším stupněm volnosti pro aktivity právě tohoto druhu.

-mh-

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

Spolupráce UP s britskou firmou

„K významným aktivitám v mezinárodní spolupráci patří smlouvy o společném výzkumu s vědeckými nebo i výrobními organizacemi na celém světě. Tyto smlouvy, které vycházejí z četných vědeckých kontaktů, jsou velmi důležité jak pro další rozvoj vědeckého poznání, tak pro možnost dalšího vývoje výsledků základního výzkumu a jeho další komercionalizace. Již v těchto smlouvách je nezbytné právně ošetřit vlastnictví, ochranu a disponování budoucími společnými vědeckými výsledky. Tento úkol svěřují vědecká pracoviště INVENTII, s. r. o. Jedním z takových projektů je spolupráce Univerzity Palackého s britskou firmou na vývoji látek s protinádorovým účinkem. INVENTIA vznikla privatizací licenčního oddělení AV ČR, poskytuje komplexní servis při transech technologií pracovištím AV ČR a všem ostatním vědeckým či průmyslovým organizacím.

Přínosy z komercionalizace vědeckých výsledků napomáhají jejich majitelům vědeckým institucím či průmyslovým podnikům zlepšovat jejich finanční situaci. Nárok na odměnu z plátek došlých za využití vynálezů však mají i jejich původci.“

(Výňatek z příspěvku Ing. J. Kühnové, In: Sborník příspěvků pracovního semináře PřF UP, 28. 11. 2003, Olomouc.)

-mh-

Člověk má tak velké povinnosti, jak velký je jeho duch.

Stendhal (* 23. 1. 1783)

Poznámka

Iniciativa

Vyplátí se prolisovat útlý sborník příspěvků z pracovního semináře Přírodovědecké fakulty UP z 28. 11. 2003. Přivádí svěží vítr do ovzduší naší starobylé univerzity. Devatenáct kateder této fakulty, Společná laboratoř optiky UP a FzÚ AV ČR a Laboratoř růstových regulátorů PřF UP a ÚEB AV ČR zde informují o svém vědeckovýzkumném zaměření, o řešené problematice a užívaných metodách. Nabízejí možnosti spolupráce s veřejným sektorem, s podnikatelskou sférou. Svou způsobilost ke kooperaci tohoto druhu ilustrují vedoucí pracovišť konkrétními příklady. Napočítal jsem zde cca 70 subjektů (firem, státních a nestátních institucí, organizací, úřadů...), s nimiž pracovníci PřF UP v posledních letech spolupracovali či spolupracují, většinou na základě hospodářských smluv.

Úctyhodný počet těchto mimouniverzitních aktivit svědčí o tom, že přírodovědné a matematické obory na UP znají své možnosti, i požadavky doby a programově se jich snaží využít. Zajímají je potřeby a zájmy podnikatelské i veřejně správní sféry. Iniciačně jim vycházejí vstřícnou nabídkou vysoce kvalifikovaných činností kompetentních odborníků –

v souladu s tématy a metodami jejich vlastního, zpravidla dlouhodobého výzkumu. Užitek může pak být oboustranný, vyjádřený finančním přínosem a provázený dobrým pocitem ze společensky potřebné a oceňované práce.

Tímto způsobem posiluje naše Přírodovědecká fakulta na univerzitě své postavení fakulty vědecky dominantní a finančně mnohostranně dotované. Už dnes drží významný primát: dvě třetiny až tři čtvrtiny veškerých publikací pracovišť UP pochází z Přírodovědecké fakulty. To je samozřejmě spojeno s mírou její úspěšnosti v oblasti badatelských grantů a výzkumných záměrů.

Cílená orientace na výzkum, vývoj a na aplikaci výsledků do praxe v měřítku národním i mezinárodním umožnila pracovištím PřF UP dosáhnout ve vědeckých výsledcích evropské úroveň, v některých případech úroveň světové. To má neobyčejně příznivý vliv na pedagogickou práci, její modernizaci a inovaci obsahovou i metodickou. Vskutku obdivuhodný rozvoj fakulty založené před 50. lety jako skromné zařízení pro výchovu středoškolských učitelů!

M. Hejtmánek

Vzpomínka na prof. MUDr. Jiřího Hřebíčka, CSc.

V posledních prosincových dnech roku 2003 proběhlo v úzkém kruhu rodinném rozloučení s prof. MUDr. J. Hřebíčkem, CSc. Jeho životní a profesní dráha se ukončila v ranních hodinách 19. prosince 2003. Odešel lékař – významný patologický fyziolog, kolega obětavý, přátelský a ochotný vždy pomoci.

J. Hřebíček se narodil 16. dubna 1931 v Krnově. Po absolvování základního školního vzdělání pokračoval ve studiu na gymnáziu ve Zlíně a od září roku 1950 na Lékařské fakultě UP v Olomouci. Medicínské vzdělání ukončil v roce 1957 na I. Lékařském institutu I, P. Pavlova v Leningradě a po promoci nastoupil na Ústav patologické fyziologie LF UP, kde se začal intenzivně věnovat pedagogické a výzkumné práci.

Orientace jeho výzkumné aktivity byla však do určité míry určována vnějšími vlivy. Ty jí v zásadě zformovaly do dvou tematických okruhů. První okruh časově zahrnuje dobu jeho působení na Ústavě patologické fyziologie v letech 1957–1970, druhý pak léta působení v NsP ve Sternberku (1971–1990) a dobu po jeho opětovném návratu na LF v roce 1991.

V letech 1957–1970 zaměřil J. Hřebíček svou výzkumnou aktivitu na objasnění úlohy vybraných struktur centrálního nervového systému při vzniku křečové aktivity u experimentálních zvířat zdravých i u zvířat s poškozeným nervovým systémem. Získané výsledky shrnul ve své kandidátské (1963) a habilitační práci (1965). Po nedobrovolném odchodu z LF UP v roce 1970 nalezl útočiště v biochemické laboratoři NsP ve Sternberku. Zde obrátil svou pozornost na výzkum hormonálních regulací metabolismu cukrů a tuků u člověka se zvláštním zřetelem na molekulární a biochemické mechanismy inzulínové rezistence, obe-

zity a metabolického syndromu. Třeba připomenout, že studiu této problematiky se J. Hřebíček mohl plně věnovat až po změně politické situace v roce 1989, která mu umožnila vrátit se na Lékařskou fakultu UP.

Po návratu na fakultu s vervou sobě vlastní pokračoval ve zpracovávání nashromážděného klinického materiálu. Organizoval a koordinoval mezioborovou spolupráci, získával grantové prostředky pro vybavení laboratorní moderními přístroji (pět víceletých grantů) a vlastním přístupem k řešení problémů motivoval k výzkumné práci další pracovníky. Nejlépe o jeho výzkumné aktivitě vypovídá 130 odborných statí opublikovaných v renomovaných časopisech, řada přednášek proslavených na konferencích, sjezdech a kongresech doma i v zahraničí a v neposlední řadě také vědecko-popularizační film *Inzulínová rezistence*, jehož scénář připravil ve spolupráci s pracovníky Ústavu preventivního lékařství a Kliniky tělovýchovného lékařství LF a FN. S politováním v této souvislosti konstatuji, že výzkumný záměr MŠMT „Molekulární poruchy metabolismu sacharidů a tuků a jejich klíčová úloha při vzniku, vývoji a léčbě masových onemocnění srdce a cév“, na němž participují lékaři pěti ústavů a klinik LF UP, ztrácí odchodem J. Hřebíčka svého hlavního řešitele a koordinátora.

J. Hřebíček se věnoval i práci pedagogické; přednášel patologickou fyziologii studentům všech směrů studia na LF. Ve svých přednáškách vždy prezentoval nejnovější poznatky a vhodně je doplňoval příklady ze své dvacetileté klinické praxe. Moderní koncepte patologické fyziologie, kterou studentům předkládal na přednáškách a v praktických cvičeních, se promítala i do jeho učebních textů.

V tomto kontextu nelze opomenout i jeho podíl na výchově a vzdělávání mladých pracovníků v rámci doktorského studijního programu. Byl předsedou oborové rady pro normální a patologickou fyziologii a dovedl k obhajobě doktorské disertační práce řadu doktorandů. Dvě doktorandky, které pod jeho vedením své práce již dokončily, budou postrádat jeho morální podporu a povzbuzení při obhajobě.

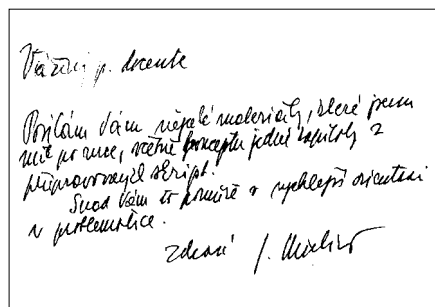
Milý Jirko, budu teď trochu osobní. Poznal jsem Tě v roce 1957 jako mladého asistenta, který mne na praktických cvičeních zasvěcoval do tajů patologické fyziologie. Později nás sblížoval náš společný výzkumný zájem – oba jsme se zabývali studiem funkcí centrálního nervového systému. Po vynucené dvacetileté přestávce jsme se opět setkali – nejdříve jako přednostové dvou samostatných ústavů a v posledních třech letech jako pracovníci Ústavu fyziologie. Bez nadsázky říkám, že jsi pro mne vždy byl vůdčí osobností. Obdivoval jsem Tvou schopnost jasně formulovat výzkumné otázky a hledat na ně odpovědi. Oceňoval jsem Tvou bojovnost a houževnatost v prosazování pravdy, nesmlouvavost a odmítnutí kompromisu. Fascinovala mne Tvá neutuchající aktivita, činnost a zájem o vše nové v lékařských i biologických vědách a s tichým obdivem jsem sledoval Tvůj nerovný boj se zákeřnou nemocí. Dobře a výstižně jej charakterizují i slova našeho posledního rozhovoru v pátek 5. prosince. Tehdy jsi přišel ke mně do pracovny a oznámil mi: „V pondělí jdu na kontrolu. Přijdu na ústav později“. Jsem přesvědčen, že v této chvíli nikdo z nás netušil, jak nekonečnou dimenzi získá ono „později“.

Prof. J. Petřek, LF UP

Zavzpomínání s prof. MUDr. Jiřím Hřebíčkem

Koncem minulého roku zesnul prof. MUDr. Jiří Hřebíček, CSc. Skromně oznámení spolu se snítkou smutně karminově laděných karafiátů svázaných širokou černou stuhou jsem objevil 2. ledna po Novém roce v zasklené vitríně vedle Santavého sálu.

Onen poklidný pátek na Lékařské fakultě vše důstojně mlčelo. Trochu zaskočen jsem zamklé pokračoval šerou chodbou do pravého křídla budovy. U sebe v pracovně jsem sáhl po (uznávám) jednom z nepřehledných stohů složek. Trochu paralyzován zasněním jsem jednu už zašlou, původně fialovou, s neuměle oblepeným hřbetem lepicí páskou (aby vůbec držela pohromadě) otevřel. Na její titulní straně byl, kdysi červeným fixem, nadepsán výraz specifické vodivosti Gaw/TLC. Brzy po jejím rozevření jsem objevil lístek (viz obr.) s podpisem pana profesora. Byl z předpředloňského roku.

Pan profesor mne tehdy přijal v jeho pracovně na Ústavu patologické fyziologie na Teoretických ústavě LF UP v Olomouci. Pomohl mi, jak si poradit se souvislostí snížené specifické vodivosti u dětí a mladistvých s balbuties a se sníženou hladinou mědi v jejich séru. S jeho pomocí jsem si mohl později troufnout publikovat v *Medical Hypotheses* (2002) 59(4) 458–461 hypotézu balbuties jako funkční pneumoobstrukci tracheobronchiálního stromu. Současně už pomocí bronchodilatace kliniky zkoušíme jejich neplynulost řeči zmiřňovat.

Děkuji Vám pane profesore.

Doc. J. Pešák, LF UP

RECENZE

Vlastimil Švec: *Životní cesta jako proces výchovy a sebevýchovy*

Dialogy s Josefem Maňákem nejen o pedagogice

V pátek 12. 12. se nám dostal do rukou nečekaně a o to víc vítaný vánoční dárek – novotou vonící knížka profesora Švece s uvedeným titulem a podtitulem.

Titul knihy evokuje českou paralelu originálního řeckého názvu vývojové psychologického oboru, jehož autorem je slovenský psycholog J. Koščo, který pojmenoval obor „biodynamní psychologii“. To je podobné, nikoliv však totožné označení oboru jako „Lebenslaufpsychologie“ Ch. Bühlerové nebo „psychologii životní cesty“ Ananěva. Názvy a jejich významy připomíná také P. Řičan ve své *Cestě životem*.

Profesor J. Maňák, CSc. (* 2. 3. 1924), vědeckou specializací pedagog a didaktik, je nestorem svého oboru na Moravě a jak jinak než také oborovým univerzitním pedagogem autora knížky. Autor, prof. V. Švec, CSc., je nadto vděčným žákem svého učitele. Svůj vděk zpřítomnil záměrem od doby antiky učitelně, nikoliv však totožně označení oboru jako „Lebenslaufpsychologie“ Ch. Bühlerové nebo „psychologii životní cesty“ Ananěva. Názvy a jejich významy připomíná také P. Řičan ve své *Cestě životem*.

Čerstvá kniha dialogů je důkazem vysoké pozitivní kvality vztahu mezi učitelem, univerzitním profesorem J. Maňákem a žákem, univerzitním profesorem V. Švecem. Zvláštním znamením přítom je, že se tak děje v oboru pedagogickém, kladoucím obzvlášť velké nároky na charakter, morálku a emocionální stabilitu pedagoga-profesionála a nadto univerzitního učitele budoucích učitelů. A tak bychom mohli pokračovat ještě dlouho a nacházeli bychom další doporučující důvody k přečtení knížky.

Pokud se formy týká, dodáme snad ještě alespoň to, že tato kniha dialogů mezi pedagogy je obzvlášť vřele doporučitelná především posluchačům pedagogie, univerzitním žákům účastníků dialogů. Podobně jako forma, také obsah knížky přináší neutuchající víc než šedesátistránkový sled intelektuálně vysoce hodnotných podnětů, náznaků poukazů, křehkých zpově-

dí, důvěrných sdělení, potvrzení a pohlazení, citových validací, odkazů, natuknutí, nasměrování, motivujících skic a incentive, inspirací, lehce naznačených návodů a také instrukcí, podnětných náznaků a neměnných stanovisek, lidských určení a profesních destinací.

Také objektivita, faktografie, realistická věcnost a současně poetická osobitost a procítěnost, s jakou jsou sledy témat prezentovány čtenáři, představují další stránku zisku z četby zmiňované knížky. Mám-li být konkrétnější, uvedeme alespoň dvě velmi výběrově a s vyprávějším shodně sdílené situace. Na první z nich jsme narazili na stránce šestnácté, když se v návaznosti na úvahu o Franklově objevování životního smyslu zmiňuje letmo o nelehkém osudu jednoho muže určeného k likvidaci. Druhou situaci uvozuje postesknutí nad nedostatkem připravenosti (možná také ochoty) ke spolupráci u profesionálů, představitelů mnohdy i velmi blízkých oborů. V kapitole o kreativě se s politováním dočteme o nevyužití možnosti, kterou znamenala nabídka profesora Maňáka psychologům ke spolupráci. Ta by vedla k interdisciplinárnímu zhodnocení jeho nepochybně podnětného originálního návrhu měření tvořivých předpokladů žáků pomocí stupnic aktivity, samostatnosti a tvořivosti, které před lety pan profesor promyslel a navrhl. Pedagogicko-psychologická algoritmicizace by zde opět jednou mohla najít cestu k potvrzení kompetentnosti obou oborů a jejich validizující vzájemné vztahnosti.

Co se nás bezprostředně a do hloubky dotklo po prvním čtení? Je to řada sdělení, která jsou nesmírně cenná hloubkou osobní zkušenosti a pravdivostí výpovědi. Pro čtenáře je kniha povznášející otevřeností důvěrných informací. Čtenář se nezbytně musí cítit vysoce poctěn tím, že mu je autory dopráno zúčastnit se důvěrných a diskretních prožitků, privátních původních reflexí a hodnocení. S vděkem si čtenář uvědomuje, že je vlastně přizván do intimity velmi důvěrného sdělování, které se týká – blíže či vzdáleněji – osobně i jeho.

Prof. J. Musil, PaedDr. M. Musilová

EXPEDICE 2003 aneb Jak jsme dobývali Balkán IV

Sobota 20. 9. – den první

Milý deničku,

Je pozdní noční hodina a my odjíždíme z bezpečné Olomouce do neznámých krajů v očekávání, co se nám asi stane, a jestli se vůbec vrátíme.

Kdo vlastně jsme? Několik studentů historie různé pokročilosti, nějaký ten archivář, právník, politolog a voják. Všichni z různých koutů naší vlasti, dokonce i z Prahy! A také čtyřčlenný učitelský sbor z naší katedry historie, jeden student ZŠ a v neposlední řadě dva nepostradatelní pánové řidičové, pan Ladislav a pan Ladislav. Celkem je nás dvacet.

Před sebou tušíme Slovinsko, Chorvatsko... Černou horu, Srbsko, Bosnu a Hercegovinu si zatím raději nepřestavujeme.

Míříme na jih.

Neděle 21. 9. – den druhý

Ljubljana – malebné město uprostřed majestátních hor. Naším průvodcem je mladý pan profesor z teologické fakulty místní univerzity. Jelikož je celý výklad veden ve slovinštině, což jsme ovšem naivně sami chtěli, jsou naše poznatky spíše vizuálního charakteru. To se bohužel netýká trojrozměrného filmu o historii města, který nám, v rámci prohlídky, pustili v pevnosti a při kterém jsme všichni, opravdu VŠICHNI, usnuli.

Odpoledne již překračujeme chorvatské hranice. Po překonání prvního šoku z rozstřílených domů si dáváme první lekci srbochorvatštiny (Srbochorvatštiny s úsměvem). Bez problémů zvládneme již první větu: „Dobar dan, kako si?“, která se nám zítra, až na Plitvičkách potkáme Vinetou, bude jistě hodit.

Pondělí 22. 9. – den třetí

Plitvičká jezera – první a na dlouho poslední výlet do překrásné přírodní krajiny, kde jezera jsou modrozelená jako v Americe, kde endemické ryby podél pěšin vyžadují od návštěvníků kus žvanče a kde medvědi regulují přírozenou ekologickou rovnováhu, takže Vinetou zde pravděpodobně již nepotkáme.

Zadar – poté, co v autobuse vyslechneme výborovou mikrofonovou jednoaktovku o čtyřech dějstvích, v podání Pavla a Jitky, máme pocit, že o Zadaru minulém i přítomném víme již všechno. Není tomu

tak. Po několikahodinové zevrubné prohlídce města se na pokraji vyčerpaní ploužíme k autobusu. Mezi tím si někteří nezmarní členové katedry běží ještě prohlédnout sbírku antických památek a koupit tu největší zmrzlinu ve městě, aby nás pak u autobusu sami přivítali.

Úterý 23. 9. – den čtvrtý

Po prohlídce Šibeniku a Trogiru, starobylých měst na pobřeží, míříme za příznivého počasí do našeho prvního kempu, také na pobřeží. Všichni se moc těšíme, až se vykoupeme v moři. Jaké je naše překvapení, když zjistíme, že voda není tyrkysově modrá, že na hladině kromě různých neidentifikovatelných věcí plavou také mrtví krabi a že to k hlavní námořní dálnici není daleko. Po překonání prvního odporu nicméně lezeme do vody, abychom si to moře trochu užili. Je studená. Napadá mne slovo Mácháč. Mezitím pan majitel kempu nabízí Radce Slabákové sňatek. Bojíme se, co bude dál, pokud Radka přijme.

Středa 24. 9. – den pátý

Nepřijala. Pokračujeme podle stanoveného plánu. Split – den plný antické a středověké minulosti, mohutných staveb, těžce placených vstupů do každých dveří v Diokleciánově paláci a nebezpečných holubů v parku.

▲ Split – Diokleciánův palác

Večer se na tři noci ubytováváme v krásném kempu Pod Maslinom (pod olivami – pozn. překl.), doslova a do písmene. Pouhé tři minuty k moři. V ceně ubytování je také nějaké překvapení na konci pobytu. Po předchozích zkušenostech se trochu obáváme.

Čtvrtek 25. 9. – den šestý

Tyto... ty baráky! Koukám na ty baráky, voe! Sou super baráky, tyjo! Co to je za město, tyjo?

To je Dubrovnik?¹ Jo.

A taky tu mají archiv s originálem Zadarské smlouvy, podpisem Marie Terezie a krásnými tureckými rukopisy. Kdo nevěří, ať tam běží.

Odpoledne máme naplánováno koupání v moři. Třiminutovou cestu uběhneme za pouhých 20 minut a pak už si užíváme poslední den u modrého, čistého moře a vyhříváme si až do západu slunce unavená těla.

Zítra nás čeká Černá Hora.

Pátek 26. 9. – den sedmý

Černá Hora není hora, ale hory. Všude kam se podíváte. Podíváte se ovšem pouze tehdy, pokud celníkům předáte dostatečné množství piva, limy a jiných nápojů. Projíždíme Bokou Kotorskou a posloucháme vyprávění o slavné vzpouře v tomto zálivu. Naprosto nás šokuje zjištění, že vůdčí postava vzpoury, František Raš z Přerova nebyl členem pobřežní baterie, nýbrž členem OSVĚTLOVACÍHO ODDÍLU pobřežní baterie! S tím jsme se v literatuře dosud nesetkali. Když po dvou hodinách vystupujeme z autobusu, abychom si prohlédli Kotor, končí na vzburěné lodi dopoledne druhého dne. Námořníci jsou v euforii. Bude to dlouhé odpoledne.

Cetinje – bývalé hlavní město Černé Hory, ležící v zeleném údolí uprostřed hor. Po vyprahlém Chorvatsku je zelená barva balzám na oči. Navštívujeme zde místní pravoslavný klášter. U vchodu nás čeká malá, shrbená, pod plachetkou osoba. Ten, kdo má odhalené ramínko či kolénko, je nemilosrdně zabalen do dlouhého bílého oděvu. Naše výprava rázem získává andělskou tvář. Osůbka se plíží k venkovním kamnům, otvírá je a začíná přikládat. Rozbušilo se nám srdce. Hledáme azyl v malické místní svatyni. To ještě netušíme, jakou vzácnost skrývá zde přítomná skříňka, zlatem a drahokamy vykládaná. Pravá pravá ruka Jana Křtitele, stále celkem zachovalá. Naštěstí dnes není velký svátek,

Fejeton

Prase jako měřítko dokonalosti

O hospodářském významu prasete domácího (*Sus scrofa domestica*), tvora, který s člověkem kamarádí už sedm tisíc let a který ho po celou tu dobu trpělivě zásobuje masem, tukem, štiřinami a mrvou, není pochyb. Není pochyb ani o tom, že za sedm tisíc let partnerství prase přirostlo člověku k srdci, stalo se součástí jeho kultury a proniklo také do jazyka, jak svědčí např. lidová rčení a přirovnání přijet někým na praseti (tj. „s úplatkem“), neudělám to ani za prasce, má se jako prasce v žitě, sluší mu to jak praseti foremetka („náprsenka“, z něm.), funí, jako když jde prasce z bukvic a jak také dokládají úderná slova a vazby typu prasácky, prasčina, prasceit nebo zpravit něco. Většina uvedených příkladů prezentuje prasce jako symbol nečistoty a necudnosti – je to projev jistého nevděku vůči štiřinatému kamarádovi, projev obdobný ke kulturnímu a frazeologickému vnímání psa, jenž je pryč vůbec nejlepší přítelem člověka, ale v pozitivním světle přesto nefiguruje (srov. rčení být pod psa, pes se vrátil k svému vyvrátku, titulování pse). Přesto existuje jedna velmi častá a ustálená vazba, která nešťastné prasce v očích společnosti poněkud rehabilituje, totiž lidové obdivné přirovnání typu namakanej jak prasce (o úspěšném kulturistovi nebo obecně o sportovci) či ta je vzdělaná jak prasce (řečeno uznale o jedné vědecky velmi erudované profesorce na UP).

Zatímco v příkladu s kulturistou lze přirovnání člověka k prasce odvodit od jisté vzájemné tělesné podobnosti (divoká prasata, zvláště mladí kanci, mají postavu velmi atletickou, jak se lze přesvědčit např.

v oboře kolem hradu Roštejna na Českomoravské vrchovině), příklad s profesorkou je (pochopitelně!) postaven na principech jiných, obecnějších. Slovo prasce (na Moravě připadá v úvahu i sviná) tu ztrácí původní význam „podsadité zvíře s rypákem a s legračním očáskem“ a stává se významově vyprázdňujícím slovem s funkcí obecně intenzifikační, podobně jako příslovce ve spojeních typu hrozně, strašně, děsně krásná, označujících v neoficiálním vyjadřování např. nějakou krásavici, jež svým zjevem normálního člověka asi nevydělá. Profesorka vzdělaná jak prasce je zkrátka žena opravdu velmi, velmi vzdělaná.

Slovo prasce se do funkce intenzifikační hodí velmi dobře, a tudy se vracíme oklikou zase k původnímu významu toho slova. Prasce jako živočich má totiž celou řadu vlastností a projevů, které lze vnímat jako extrémní – je-li na krmmniku, cpe se nezřízeně rozmačkanými bramborami, řepou, otrubami, mlátou, sladovým květem a kdo ví čím dalším (ještě více, než by se cpal kulturista), s oblibou se vší v bahně (jistě s větším gustem než většina z nás), bachyně, oprasí-li se (jak se odborně říká), vrhne i dvacet roztomilých selátek (srovnání s člověkem je zhora nemožné) a takové kly, jako mají tříletí divočáci, si nelze nechat implantovat v žádném piercingovém centru. Nadto všechno, když se prasce podaří vykrmit, může vážit i přes čtyři sta kilogramů, a to už je prasce pořádné, skoro dokonalé – to je prasce jako prasce.

O. Bláha, FF UP

▲ Boka Kotorská

kdy se otvírá, zde uložená, rakev s ostatky místního vojvody. Vtom se nás ujímá jeden z mnichů. Vyzáruje z něj klid a mír. Provází nás po kláštere a místním muzeu. Setkáváme se zde také s mladým bratrem, který vyrazil z Čech a procesoval celý Balkán, aby zde zakotvil, už asi napořád. Ani se nedivíme, Černá Hora je krásná.

Pozdě večer přijíždíme zpět do kempu. Pan majitel s paní majitelovou nám přináší veliký táč s trsy červeného vína a granátovými jablky. A na vrch litr a půl místní rakije. Překvapení je sladké a veselé.

M. Pokorná, K. Prokopová, 3. roč. KH,
foto R. Slabáková

¹ Film Samotáři, režie D. Ondříček.

(Dokončení příště.)

OTÁZKA PRO ŘEDITELE IC UP PhDr. R. HLADKÉHO

Na jednání 15. 12. se členové ekonomické komise AS UP vyslovili pro prioritní financování fakult a nulové navýšení prostředků pro centrální jednotky UP v roce 2004 (viz Žurnál č. 12). Jaké konkrétní důsledky by mělo přijetí tohoto návrhu pro fungování Informačního centra UP?

PhDr. R. Hladký: Podíl Informačního centra na čerpání z dotace MŠMT pro UP klesá (v roce 1997 činil 7,5 %, ale v roce 2003 představoval jen 6,7 %), a to v rozporu s rozvojem poskytovaných služeb (včetně přesunu Centra distančního vzdělávání a Konferenčního servisu z Rektorátu pod IC). Hospodaření IC je již šest let založeno na rozdílných principech, podle nichž dotace na činnost od UP kryje provozní náklady jen v Knižovně UP. Centru výpočetní techniky a pokrývá náklady spojené s chodem Zbrojnice (energie, ostraha, úklid, údržba) i ekonomikou IC. Ostatní útvary IC (Audiovizuální centrum, Centrum distančního vzdělávání, Konferenční servis, Vydavatelství UP) dostávají dotaci pouze ve výši mzdových nákladů a povinných odvodů. Na vše ostatní, od kancelářských potřeb přes telefony až po obnovu přístrojového a softwarového vybavení a jejich odpisů, si tyto útvary musí vydělat realizací zakázek. Proto může mít případně nulové navýšení prostředků pro centrální jednotky různý dopad.

Samostatnou kategorií představují mzdy, jejichž případná změna je vnitřní záležitostí UP.

Existují však mimo UP probíhající změny, které činnost útvarů IC a výši nákladů bezpochyby ovlivní. S účinností od 1. ledna 2004 dochází k 17% nárůstu cen vlivem změny DPH. To pro nás ovlivní zejména ceny programového vybavení (SW), databází, školení v oblasti výpočetní techniky, nájmu optických tras a telekomunikačních služeb, údržby a oprav kancelářských a počítačových strojů, bezpečnostní služby (ostraha) apod. Nulové navýšení by proto znamenalo redukci některých taktó přebíraných služeb či zboží, a to zejména v Knižovně a v CVT.

Navíc rostou náklady za odběr elektřiny, plynu a vody, za které zaplatíme o cca 250 tis. Kč více, než činila dotace na rok 2003. Šetřit v této oblasti by znamenalo především zkrátit provoz v knihovně a počítačových učebnách ve Zbrojnici, které v průměru denně navštíví (v době od 9 do 22 hod.) více než 2 500 uživatelů.

-red-

V Neředině zahájila provoz...

Dokončení ze str. 1

hmotnosti, hodnotě a druhu připravovaných surovin a budou se pro studenty a zaměstnance pohybovat v rozmezí od 21 do 27 Kč. Cizí strávníci budou hradit za odebrané jídlo ceny v rozmezí od 48 do 55 Kč. Výhledově se očekává v průběhu celého dne návštěva až 800 zákazníků.

Širokým výběrem jídel klasické české kuchyně, minutek i specialit, rozsahem provozní doby, nabídkou doplňkových služeb (např. možnost nákupu potravin a konzumace nápojů) i kvalitním vybavením interiéru určenému i ke společenskému posezení zejména v odpoledních a večerních hodinách, by měla nová menza podle slov Ing. B. Pirklové dosáhnout maximálního využití, vyšší rentabilitu provozu a především plně spokojenosti cizích zákazníků – studentů a zaměstnanců UP. Novou možnost levného stravování v těsné blízkosti fakulty i kolejí patrně nejvíce ocení studenti, jichž je v této lokalitě ubytováno cca 900; vítanými zákazníky jsou rovněž zaměstnanci univerzity. Vedení SKM UP předpokládá, že se v době obědů současně zmírní místy až neúnosný nápor zájemců o stravování v centrální menze na třídě 17. listopadu.

K návštěvě nové menzy srdečně zvou zaměstnanci SKM UP.

Blíží informace o provozu nové menzy jsou zveřejněny na <http://skm.upol.cz>.

-jo-, -mav-, -bp-

Diskuse, názory, ohlasy

Ad. „Ekonomika UP: nerovnost a nestabilita“

V Žurnálu UP č. 12 doc. Štefanides nepřímou vyzval šéfy tzv. centrálních jednotek UP k reakci na svůj článek s názvem „Ekonomika UP: nerovnost a nestabilita“, který byl uveřejněn v Žurnálu č. 10. Jsem ředitelkou Knižovny UP (dále KUP), cítím tedy povinnost na výzvu odpovědět. KUP, stejně jako každá jiná knihovna na světě, je již ze své podstaty nezisková. Ráda bych při této příležitosti připomněla úlohu KUP.

Jejími základními posláními je podle Knižovního řádu: „přispívat k plnění základních úkolů Univerzity Palackého, zvláště pak k rozvoji její funkce vzdělávací a vědeckobadatelské, a to shromažďováním, zpracováváním, uchováváním a zpřístupňováním dokumentů a rovněž poskytováním knihovnicko-informačních služeb“.

Pracovníci KUP tedy nakupují, zpracovávají a zpřístupňují dokumenty v elektronickém katalogu UP. Služby se prakticky realizují tak, že Ústřední knihovna je otevřena pro své čtenáře 66 hodin v týdnu, informační střediska na fakultách a Britské centrum, které je také součástí KUP, jsou otevřeny průměrně 27 hodin týdně.

V Ústřední knihovně studuje obvykle kolem dvou tisíc čtenářů denně, elektronický katalog všech knihovních dokumentů v KUP je umístěn na Internetu, je

tedy dostupný pro všechny, kteří mají k Internetu přístup. Všechny počítače v KUP, které slouží k vyhledávání v elektronickém katalogu, jsou zakoupeny z financí získaných z grantů KUP, což je vlastně ekonomickým příspěvkem ke zvýšení komfortu poskytovaných služeb. Z peněz z grantu knihovny je rovněž vybavena multimediální studovna, která je vybudována v Britském centru. KUP zajistila získáním financí ze svých grantů přístup k 29 vědeckým a odborným databázím, čímž šetří UP řadu milionů Kč ročně.

Vím, že vysoké školy mají málo peněz, ale je mi nesmírně líto, že uvnitř školy dochází díky tomu k vzájemnému osočování a hledání viníka. Hospodaření KUP je kontrolováno z fakult a nedovedu si představit, že bych si vůbec troufal navrhnout odměny svým pracovníkům již při sestavování rozpočtu, jak doc. Štefanides naznačuje.

Věřím, že každá univerzita své centrální jednotky potřebuje, vždyť i s jejich pomocí může dosáhnout zvýšení své prestiže a ohodnocení. Největší odměnou KUP by bylo, kdyby ji nejen studenti, ale i všichni učitelé a vědečtí pracovníci vzali za svou.

RNDr. D. Lošťáková, ředitelka KUP

Fischerovo pojetí elity je kritériem i pro dnešek

Autoři prvorepublikových školských reforem usilovali o výchovu dětí a mládeže k obrazu občanského ideálu. Jedním z hlavních cílů výchovné formace ve škole bylo vychovat občana-demokrata, současně gentlemana, tedy člověka s kvalitami příslušníků elity. Vzpomínám na své rodiče a na jejich přátele a jiné známé z té doby a jsem přesvědčen, že naplňovali zmíněný ideál. A jelikož si dnes dokážu vzpomenout i na své prarodiče v dospělém myšlenkovém a zkušenostním kontextu, jsem přesvědčen, že také oni přijali takovou koncepci školy a koncepci svého občanství a podíleli se na ní.

Nepochybně v každé době byli a jsou lidé i opačných charakterů, s protikladnými morálními vlastnostmi, kteří tyto své vlastnosti plně rozvinuli, když doba dovolila, např. jako břeštnajdři, konfidenti gestapa, SIB, KGB, zupáci naplnění stranických směrnic aj. představitelé stranictví opačných společenských tendencí a norem než je demokratismus. Vždy se objevili rovněž převlékači kabátů, poturčenci horší Turka, kteří lživě kamuflovali svoji minulost a drali se znovu a znovu do postů v nových porevolučních a popřevratových obdobích živě prohlašující svoji pravověrnost a oddanost novému režimu. Podvodníci nejhoršího zma a největšího formátu, kteří se neštítli opakovaně lhat a vydávat se za někoho jiného. Jejich nemravnost v daném ohledu ovšem provázela živá nemravnost i v ohledech jiných, ba dokonce žili smílně a promiskuitně, a přitom se holedbali opakem. Specifický projev sociopatie a charakteropatie, anetický syndrom drzých a ve skrytosti vulgárně despotických expanzionistů, uzurpátorů moci a hedonistů a věčných oportunistů, přijímajících nekriticky davem úzkostných, báživých a v důsledku toho poslušných, docilných a omezeně racionálních (sub)deprivantů, kteří byli do této podoby zformováni indoktrinací předcházejících totalitních despotických režimů a ohlupení pseudoidelogickým „groupthinkem“ (ať už nacistickým, bolševickým či kvazikomunistickým).

Když jsem se seznamoval s dílem profesora Fischera, zaujal mě při promyšlení tehdejší třetí československé politické reality mj. jeho výměr pojmu „elita“. K vymezení elity se prof. Fischer vrátil ve své rané tvorbě snad podruhé v době, kdy byl ideologickým mluvčím Havlovy „Barrandovské skupiny“, tzn. počátkem 30. let XX. století.

Po tom, co jsem při stáži v Nizozemsku začal formovat memoariální Nizozemsko-československý kruh J. L. Fischera, oslovil jsem mj. také prof. Jana J. Cuilenburga, přednostu ústavu sociální komunikace, a vyzval ho k úvaze o členství v Kruhu. „J. L. Fischer Dutch-Czechoslovakian Circle“ se stal zárodkem dnešní Společnosti J. L. Fischera.

Profesoru J. J. Cuilenburgovi jsem věnoval, podobně jako jiným, anglickou verzi publikace (vkusně propagační brožurky) seznamující s minulostí a současností UP v pasáži o povalečné minulosti univerzity se pozastavil nad zmínkou o Fischerově záměru vytvořit u olomoucké univerzity „učilistě programově zaměřené na formaci nových intelektuálních elit“. Prof. Cuilenburgovi se naprosto nelíbil pojem „elita“, zvláště ne v souvislosti s uváděným záměrem. Fischerovo vymezení pojmu elita jsem se holandskému panu profesorovi pokusil přiblížit během dalších

setkání. Patrně se to podařilo, protože pan profesor přihlášku do „Kruhu“ podepsal. Nadto sociometrickou volbou doporučil další osobnosti, vhodné podle jeho soudu pro členství v Kruhu, především předního nizozemského sociologa prof. Abrama de Swaana. Změna v jeho postoji mi udělala radost a byla pro mne nepřímým důkazem, že přijal Fischerovo pojetí významu a funkce elity. Jan J. Cuilenburg můj předpoklad později výslovně potvrdil.

V souvislosti s úvahou o elitě v českém národním prostředí, která vyšla v Zrcadle doby (1. vydání – Praha: Orbis, 1932), se J. L. Fischer zabývá vymezením dobového pojetí našeho národa jako národa „středních poloh“. Podle něho je přiměřenější mluvit o „průměru a prostřednosti, ať už to jakkoliv uráží naši ješitnost“, jak říká a daný jev vysvětluje sociálním vrstvením národa, které má znaky především maloměstského prostředí. Takovému prostředí je vlastní nivelizující sklon při výkladu demokracie: co je mimo průměr, není demokratické. V důsledku toho, že pro slovo elita nemáme český ekvivalent, „podezříváme je z aristokratickosti, vidouce ve všem, co se jim označuje, nebezpečí sociální reakce“, říká J. L. Fischer. A pokračuje:

„Poznalí jsme, že elitu v nejužším smyslu tvoří neorganizované i neorganizovatelné společenství duchů tvůrčích, a vláda elity takto pojaté, ztotožnila se nám s vládou duchovní, která je vykonávána sponatně vznikající i působící autoritou kulturní. Kdybychom pak se ptali, kde je tato elita a tato kulturní autorita dnes, nenalezli bychom ji. Byla zatlačena hrubou i tupou tíhou nejružnějších sociálních „hmot“, které strhly na sebe veškeru vládu. A ti, kdo měli být odpovědnými odpůrci nově se nastolivších vládců, klerikové dneška, buď sami jim trpně podlehlí, dopustivše se tak zrady, z níž je obvinil J. Benda, nebo v úzkostné beznaději viděli se bezmocně zatlačovanými do bezmoci. A s jejich tísní hrozí vzít za své vše to, co hrubý rytmus denního života zjasňovalo i zčišťovalo připomínkou životní krásy i ryzosti, co nepodplatným slovem čelilo brutální svěvolí mocných; a co je nejzávažnější, s jejich tísní hrozí vzít za své ono rytířské zápolení, v němž se rozhodovalo o budoucích osudech celých společností. Pseudodemokratictí filisté mohou být spokojeni; i naši filisté. Nic jich nevzuší a nevyruší, není strážců, není výbojců. Je právě jen průměr. Není elity. Ale elita znamená ještě mnohem více než úzké království duchů tvůrčích: znamená i společenství všech těch, kdo nepřijímajíce hlostejně a tupě svůj osud, snaží se jej spolutvořit. Kdo srostl se svým dílem a se svou prací celou bytostí, dávající jí své nejvlastnější i nejlepší. Kdo sebe vtěluje v svět, aby se stal i jejich obrazem. Ani této elity bezmála není.“

Dokončení na str. 11

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ PAOLO NEMEC: DOPISY NA ROZLOUČENOU /XII/

„Tak to mě uklidnilo. Ale nechtěl jsem vás opět vyrušovat. Vlastně hledám Pavla.“

„Dnes mě nerušíte. Počítač pracuje i beze mě. A na Pavla si budete muset ještě chvíli počkat,“ zasmál se Vondráček.

„Podívejte se, Pavlův rozvrh už znám z paměti. Jen tak mám šanci tady někdy něco udělat.“

„A na čem pracujete, jestli se můžu ptát?“

„Dělám na jednom programu pro strukturální reprezentaci jednoduchých vět. Bohužel nemáme pro takové věci správný počítač. Vyznáte se v tom trochu?“

„Bohužel ne.“

„Pak vás nebudu nudit detaily. Ale můžeme se přece posadit. Nebo vám to vadí? Myslíte, když se tu...“

„Ne,“ přerušil ho Streit a přinesl si židli od dalšího psacího stolu v místnosti, „místo činu mi vadí méně, než ty vraždy samy o sobě.“

„Ano, vraždy. Veselý mi vyprávěl, že nevěříte, že to byla sebevražda?!“

„Mluvíte jste s ním?“ Streit musel myslet na Karin. *Hodnota neformálního rozhovoru.* Zde vládly skutečně zvláštní struktury diskursu.

„Potkali jsme se, když se vracel z oběda, kde byl s vámi. Ptal se mě, jestli dnes nechám odpadnout výuku kvůli Evině sebevraždě. No a přitom mě vyprávěl o tom, jak s vámi mluvil.“

„Nechá někdo skutečně odpadnout výuku? Vhodné by to bylo!“

„Ne, pane Streite. Vidím to jinak. Bude tu ještě větší zmatek. Po smrti profesora Rosenbauma ve čtvrtek nařídil Berka, aby všechny semináře a přednášky odpadly. A výsledek? Studenti stejně přišli a akorát tu lekovali. Proto dnes nechal Berka rozhodnutí na nás. Myslí si, že když už studenti přijdou, pak by se mělo taky pracovat. Jsme tu na univerzitě a ne na jarmarku. Kolegové sdílí můj názor.“

„Asi máte pravdu,“ přiznal Streit. Vondráčkův názor byl sice sporný, ale dal se obhájit. „Znal jste Evu dobře?“

„Psala u mě svoji diplomovou práci.“

„Myslím si, že je...“ že se zabývala literární vědou. Svou doktorskou práci psala u Veselého.“

„To jsem jí také hned doporučil. Eva byla velmi průměrná studentka.“

„No a?“ ovládl se Streit, tuše, co musí za chvíli od lingvisty přijít.

„Velmi si vážím literární vědy,“ začal překvapivě Vondráček, „ale jistě mi dáte za pravdu, že je pro průměrné duchy jistě jednodušší nereflektovaně na něco přijít.“

(Pokračování příště.)

pokračovat v tomto rozhovoru. Podle pravdy tedy odpověděl na Veselého otázku slovem „ne“, načež ho Veselý odvedl do blízké restaurace.

„Věříte na teorii dvojité vraždy?“ navázal Streit, poté co si objednali, na přetřeznou nit rozhovoru.

„Přilíš o těch případech nevím, jistě jste lépe informován než já. Ale když během několika dní najdou ve stejném pokoji mrtvého profesora a jeho spolupracovníci, tak je pak těžké nevidět v tom žádnou souvislost. A o tom, že byl pan profesor Rosenbaum zavražděn, jistě nikdo nepochybuje.“

„V tom máte jistě pravdu. Ale proč nevěříte, že Eva spáchala sebevraždu?“

„Vidíte, už nám nesou jídlo. Dobrou chuť.“

„Děkují, napodobně.“

„No, pane Streite,“ pokračoval po chvíli Veselý, „proč nevěříte té teorii o sebevraždě?“

„Je to spíše věc pocitu. Nesejí mi to k Evině charakteru, tak jak jsem ji poznal.“ Streit zvedl plnou vidličku k ústům. Jídlo mu poskytl možnost naplánovat si další strategii rozhovoru. Veselý byl teď sebejistější, než když se potkali poslední. Zjevně nechtěl, aby se ho někdo vyptával. Robert přemýšlel. O obsahu dopisu na rozloučenou se Veselý určitě tak jako tak dozví. „Ona prý Eva po sobě zanechala dopis na rozloučenou. V něm měla naznačit, že měla s Hermannem Rosenbaumem poměr a že si proto vzala život. Protože ji Hermann sexuálně využíval. Já si ale myslím, že to bylo naopak.“

„Myslíte si, že Eva využívala Hermanna?“

„Přesně tak.“

„Proč by měla? Ne, to si nemyslím. Podívejte se, Eva byla má doktorandka, jak jste předtím správně poznamenal. Trochu ji znám. Z jistých pramenů vím, že Eva měla na rektorátě protekci.“

„Prosím?“

„Ano, občas to tak bývá. O tom, kolik bude doktorandů, nerozhoduje katedra – ta je jen navrhuje, ale děkanát, protože on nakonec ty doktorandy platí. A jak to tak vypadá, je Evin otec kancléřův dobrý kamarád. Zkrátka a dobře jsme ji sem museli vzít. Nikdo o tom ale z pochopitelných důvodů nemluví.“

„A proč jste si ji vzal vy?“

„Protože jsem si ji musel vzít. Heimann má dost práce s vedením Pracoviště a profesor Berka bere jen své vlastní žáky. Zbýl jsem jen já.“

„Samozřejmě.“

48

45

VYDAVATELSTVÍ UP

Prosincová produkce

Cyrlometodějská teologická fakulta

Studia Theologica 14. Teologický časopis Cyrilometodějské teologické fakulty UP a Teologické fakulty Jihočeské univerzity ve spolupráci s Teologickou fakultou Trnavské univerzity. 1. vyd., 114 s.

Fakulta tělesné kultury

Karásková, V.: *Cvičíme doma – já a mé postižené dítě.* 1. vyd., 30 s.
Riegerová, J.: *Regenerační a sportovní masáže.* Dotisk. 5. dopl. vyd. z roku 2002, 89 s.

Fischerovo pojetí...

Pohltil ji mechanizující zvyk, připodobňuje vše stejnotvárnému rytmu lhostejného stroje. Jenom bláhoví blázní ještě věří, že toto království „ducha tíže“ vezme za své, a volají do boje proti němu. Vskutku jen blázní?“

V „Prohlášení Barrandovské skupiny“, které vzniklo na základě rokování „na Havlově“ ve dnech 24.–28. května 1933, vychází Fischer ze svého anti-mechanistického a přednostně kvalitativního požadavku: „Rozptýl postupuje shora dolů, nikoliv naopak“. Požadavek bezesporu platí i pro kvalitu společnosti.

I když již tehdy vyvolával nevoli svým požadavkem výchovy elit, přesto nelze jinak, než s ním souhlasit, když tvrdí, že malý národ, jako je český národ, si nemůže dovolit plynout nadějnými elitními lidmi. (Otázkou ovšem je, kolik elitního potenciálu národního etnika bylo za těch sedmdesát let do dneška promrháno.)

Prohlášení Barrandovské skupiny v této souvislosti tehdy plně převzalo Fischerovo pojetí: „...Při zachování principů demokratických vycházíme ze zásady, že nejvyšším měřítkem je zřetel kulturní významnosti... Řád je předpokladem svobody a může vzniknout jen trvalou prací a spoluprací všech na společném kultur-

Přírodovědecká fakulta

Kameníček, J., Ševčík, J. (ed.): *AUPO. Chemica 42.* 1. vyd., 102 s.
Kojecák, J., Závodný, M.: *Příklady z matematické analýzy I.* 2. vyd., 110 s.
Zimák, J., Stelcl, J., Zelinka, J.: *Přirozená radioaktivita horninového prostředí v jeskyních Slovenské republiky.* 1. vyd., 83 s.
Rolčík, J. (hl. red.): *Bulletin České společnosti experimentální biologie rostlin.* Trojčíslo 2/2002–1–2/2003. 1. vyd., 24 s.

Filozofická fakulta

Pechal, Z. (výk. red.): *Rossica Olomucensia XLI* (za rok 2002). Ročenka Katedry slavistiky na Filozofické fakultě Univerzity Palackého. 1. vyd., 138 s.
Marek, P. (věd. red.): *AUPO. Politologica 2.* 1. vyd., 210 s.
Reiterová, E.: *Základy psychometrie.* 1. vyd., 110 s.
Černý, J. (ed.): *AUPO. Philologica 80. Romanica Olomucensia XII.* 1. vyd., 388 s.
Peprník, J.: *English lexicology.* Dotisk. 2. vyd., 188 s.

Pedagogická fakulta

Kusák, P., Dařílek, P.: *Pedagogická psychologie – B.* Dotisk 2. vyd., 152 s.
Kubů, L. a kol.: *Dějiny právní filozofie.* Dotisk 1. vyd., 204 s.

RUP

Nováček, P. (ed.): *Johannesburg + 1.* Směřování k udržitelnému rozvoji. Sborník z konference. 1. vyd., 165 s.

-kop-

Omluva a oprava

V minulém čísle Žurnálu UP (č. 12) byla v *textu Univerzitní předvánoční vánoční a silvestrovská „posezení“* publikována mylná informace týkající se autorek třech nejprodávanějších titulů, jež vyšly ve Vydavatelství UP. Toto ohodnocení získaly publikace **D. Holušová, M. Krobotová: Diplomové a závěrečné práce, A. Holibková: Přehled anatomie člověka a J. Čížková-Šimíčková a kol.: Přehled vývojové psychologie.** Za chybu se omlouváme.

-red-

Upozornění redakce

Připomínáme, že v době zkušebního období vychází Žurnál UP ve čtrnáctidenním intervalu. Týdenní periodická bude obnovena se zahájením letního semestru.

-red-

Prof. J. V. Musil, CMTF UP

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ PAOLO NEMEC: DOPISY NA ROZLOUČENOU /XII/

„Takže, jak jsem řekl. Eva měla velkou protekci a nepotřebovala s nikým spát. Že se o ni profesor Rosenbaum zajímal, to leda pošimralo její ješitnost a zaručilo klidnou práci.“

„Proč vlastně vybral Berka Rosenbaumovi za asistentku právě Evu?“

„Přesně nevím, ale myslím si, že mu ji vnučil děkanát.“

„Tomu úplně nerozumím.“

„Normálně uči naši doktorandi čtyři až šest hodin týdně. Konverzaci, gramatická cvičení, překladatelské semináře. A profesor Berka dával Evě vždycky tak málo hodin, jak to jen bylo možné. Rosenbaumova návštěva pro něj byla dobrá možnost, jak ji na jedné straně vzdálit od učení, a na druhé straně, jak se zalíbit kancléři.“

„To bych do profesora Berky nikdy neřekl.“

„Nechápejte to špatně. Nebylo to namířeno ani proti profesoru Rosenbaumovi, ani proti Evě. Byl to jen Berkův způsob, jak se postavit na odpor a neakceptovat nucené nespravedlivé rozhodnutí.“ * * *

Streit odsunul prázdný talíř stranou. Na poslední myšlenku si nemohl stále zvyknout. Uvažoval, jak by co nejinápadněji převedl řeč na Heimanna, když se ho Veselý zeptal. Na Jochena Heimanna.

„Už jste se seznámil s Heimannem?“

„Měl jsem už to potěšení.“

„Jste si jistý,“ Veselý zcela jistě přeslechl ironický tón v Robertově výpovědi, „že vám to bylo potěšením?“

„Asi pana doktora Heimanna příliš rád nemáte?“

„To teda nemám.“

„A proč, jestli se mohou zeptat?“

„Když jste Heimanna poznal a sám jste na to nepřišel, tak by bylo zbytečné vám cokoli vysvětlovat. Nebo se vám nakonec nějak vetřel do přízně?“

„Ne.“ Streit už chápal. Věděl ale také, že Heimannovo velkopanské chování nebylo jediným důvodem, proč k němu měl Veselý odpor. Veselému určitě víc vadilo, že ve věci Berkova nástupce má právě lepší karty v ruce Němec.

„Moc tomu nerozumím, pane Veselý. Proč germanista, a ještě k tomu Němec, usiluje o kariéru v cizině. Nic proti Palackého univerzitě, ale germanistika v Německu má samozřejmě jinou váhu. Nějaký bohemista by zase přeče...“

„Přesně chápu, co máte na mysli. Možná už víte, že se Heimann oženil s jednou ze svých studentek. A kromě toho má také český pas.“

46

„To jsem slyšel. Ale vždyť by mohl se svou rodinou žít v Německu, nebo ne?“

„Určitě, ale tam by nebyl king. Pokud by tam vůbec dostal místo.“

„King?“

„Někdy mám dojem, že má Heimann pořád pravdu, protože je rodilý mluvčí. Jako kdyby to byla kvalifikace! Pokud chcete, pane Streite, slyšet můj názor, tak Heimanna přečeňuji, a to na nejvyšší míru.“

„Včera jsem si trochu prolístoval Heimannovy práce,“ Robert se rozhodl, že se přímo dotkne bolavého místa docenta Veselého, „a jeho publikace na mě dělají solidní dojem.“

„Ano, navenek to tak vypadá,“ pronesl Veselý trpce a mávl na číšníka, „ale promiňte, pane Streite, tomu vy nemůžete rozumět. Co Heimann sepsal, napadlo profesora Berku. A ten má ještě radost, že Heimann krade jeho myšlenky. Měl byste to někdy zažít. Alois. Tvoje nedávné poznámky o Musilovi. Udělal jsem takovou malou rešerši... Takhle to tu chodí. Když se totiž dá pan profesor Berka do vyprávění, může dát člověk rychle dohromady článek. Aha, tamhle je číšník. Nežlobte se, pane Streite, ale mám ve dvě hodiny výuku. Byl jste samozřejmě mým hostem.“

„Moc děkuji. Mohl bych se vám příležitostně revanšovat?“

„Budu rád, ale teprve až najdou vraha,“ smál se Veselý.

13.

Poté, co se Veselý rozloučil, objednal si Streit ještě espresso. Byl to podivný rozhovor. Celá záležitost se mu zdála ještě zamotanější. Ale každopádně, uvažoval Robert, na té historce o Heimannovi může něco být. Berka psal o Streitově jmenovci, Musilovi, a Heimann si na něm vlastně rovněž vybudoval vědecké renomé. Veselý měl pravdu. Když začal Berka vyprávět... A Berkovi mohlo být dokonce vhod, že se Heimann ujal jeho idejí. Komunisté mu vzali hodně času, musel se při práci soustředit jen na to podstatné. Asi za půl hodiny po Veselém se vydal Streit zpátky na univerzitu.

* * *

V místnosti Pracoviště nenašel Streit u počítače Pavla, jak očekával a v což doufal, nýbrž doktora Vondráčka.

„Dobrý den, pane Vondráčku. Jsem rád, že vás potkávám. Chtěl bych se vám omluvit. Bylo ode mě hloupé, že jsem vám tak vpadl do rozhovoru se slečnou Čechovou.“

„V pořádku, pane Streite. Přezili jsme to.“ Vondráček se zvedl.

47

ANKETA

Žurnál ano, či ne – a jestli, tedy jaký?

Kodex mediálního chování označuje Žurnál UP jako jedno z „oficiálních médií UP“, v němž „se UP snaží vyjadřovat své názory a postoje“. Nejen tato věta, ale vydání kodexu samo, dosavadní redakční zkušebnost i diskuse na webových stránkách UP přiměla redakci Žurnálu UP k pokusu o další rozvinutí diskuse na téma vnitřní a vnější komunikace UP – tentokrát formou ankety k Žurnálu UP.

Na úvod jen několik základních informací a poznámek:

1. Žurnál UP vznikl jako výsledek snahy o vytvoření prostoru ke komunikaci na UP, tj. a) pro předávání informací mezi jednotlivými pracovišti UP; b) pro prezentaci konkrétních úspěchů jednotlivých pracovišť; c) prostoru pro výměnu názorů a stanovisek k nejrůznějším aktuálním tématům či polemikám.

2. K reálnému plnění těchto tří základních funkcí byl jako jeden ze základních předpokladů stanoven aktivní podíl jednotlivých členů univerzitní obce na

obsahu ŽUP; zároveň šlo o snahu alespoň částečně překročit hranice, kterými je periodikum typu podnikového časopisu omezeno; od tohoto východiska se odvinulo zároveň složení redakce.

3. Tento výchozí předpoklad se však v průběhu několika let ukázal jako nereálný: protože se univerzitní obec z různých důvodů projevila ve své ochotě (a potřebě) komunikovat prostřednictvím vlastního časopisu jako více než zdrženlivá, přešla postupně veškerá péče o konkrétní obsah a koncepci týdeníku na redakci; ta však neoznala žádných změn ani co do počtu pracovních sil, ani co do rozsahu kompetencí.

4. Žurnál tedy není odrazem toho, co UP chce prezentovat, diskutovat či o čem chce informovat (být informována), ale převážně toho, co se redakci podaří „identifikovat“, zajistit a autorsky či redakčně zpracovat.

Domníváme se, že v tomto kontextu nelze Žurnál UP považovat za optimálně fungující prostředek komunikace uvnitř UP, a to i přesto, že v porovnání s většinou periodik českých vysokých škol představuje Žurnál UP spíše nadstandard.

Navrhujeme proto členům univerzitní obce, aby se sami podíleli na případné změně, tj. na vzniku nové koncepce univerzitního týdeníku, či aby se případně vyjádřili k jiné formě komunikace na UP.

Anketní otázky:

1. Měla by dle Vašeho názoru UP vydávat vlastní periodikum?

a) ano

b) ne (zvolíte-li tuto možnost, odpovězte a přejděte na otázku č. 6)

2. Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a kladně, jak jste spokojen(a) s Žurnálem UP (ŽUP) v jeho současné podobě?

a) jsem spokojen/a

b) nejsem spokojen/a

3. Jaké informace, témata, stanoviska atp. v současném ŽUP postrádáte?

4. Co v současném ŽUP naopak pokládáte za nadbytečné?

5. Do jaké míry byste byl/a ochoten/ochotna podílet se na obsahu ŽUP?

6. Pokud jste na první otázku odpověděl/a záporně, jakou jinou formu komunikace na UP navrhuje?

7. Další připomínky či náměty:

Své odpovědi můžete zasílat na e-mailovou adresu redakce mazocho@rupnw.upol.cz, hronovam@rupnw.upol.cz, vnitřní poštou (Redakce Žurnálu UP, Rektoriát UP, Křížkovského 8).

Na Vaše reakce se těší

redakce Žurnálu UP

...A PŘÍŠTÍ TÝDNY...

20. LEDNA

Qide Hoda'n (staré hadry). Představení v němčině. Pořádá Rakouský kulturní institut. Místo: UC UP, Divadelní sál (3. patro), 19 hod.

21. LEDNA

Problematika roztroušené sklerózy mozkomíšni. Seminář. Pořádá Neurologická klinika LF UP. Velká posluchárna Neurologické kliniky LF UP.

21.–24. LEDNA

IX. Dny RAPL (rhinologie – alergologie – pneumologie – lázeňství). Konference. Pořádá Rhinologická sekce České společnosti ORL, Česká imunologická

a alergologická společnost a Česká pneumologická a fúzeologická společnost. Místo: Karlova Studánka.

24. LEDNA

Internetové vyhledávací nástroje I. Vzdělávací kurz. Pořádá: NLRC při Ústavu teorie a praxe ošetrovatelství. Místo: Počítačová učebna Teoretických ústavů LF UP v Olomouci.

26.–28. LEDNA

Celostátní konference psychologů. Pořádá Katedra psychologie FF UP, UC UP, Divadelní sál (3. patro), 9–18 hod.

–red–

Žurnál UP. Týdeník Univerzity Palackého v Olomouci. Vydává UP. Redakce: Křížkovského 8, 771 47 OLOMOUC, tel.: 585 631 781, 585 631 782, fax: 585 222 731, e-mail: mazocho@rupnw.upol.cz, hronovam@rupnw.upol.cz, http://isc.upol.cz/zurnal/zurnal.html. Roč. 13, 2003/2004. Odpovědná redaktorka V. Mazochová. Výkonná redaktorka M. Hronová. Jazyková úprava J. Outlý. Technická redaktorka A. Petříková. Členové redakční rady: M. Hejtmánek (předseda), V. Burian, J. Fiala, D. Jakubčík, V. Karásková, S. Komenda, O. Lepil, J. Mačák.

PK ČR E 12524. Tiskne Polygrafické středisko Vydavatelství UP. Uzávěrka 13. 1. 2004. Vychází 16. 1. 2004. Uzávěrka příštího čísla 27. 1. 2004 (do 12.00 hod.).

Mokřání novinových záseků povoleno Českou poštou, s. p., Odstěpným závodem Severní Morava, čj.: 3185/95-P/1 ze dne 21. 11. 1995.